

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Lapsen suomen kielen tukeminen mielikuvitusliikuntaleikkien avulla

Camara, Johanna & Poduschkin, Jenna

2013 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Lapsen suomen kielen tukeminen mielikuvitusliikunta- leikkien avulla

Johanna Camara
Jenna Poduschkin
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2013

Camara Johanna & Poduschkin Jenna

Lapsen suomen kielen tukeminen mielikuvitusliikuntaleikkien avulla

Vuosi 2013 Sivumäärä 56

Leikki on lapselle luonnollinen tapa oppia uusia asioita. Leikin kautta lapsi saa ilon tunteita ja onnistumisen kokemuksia. Ulkomaalaisten määrä kasvaa Suomessa koko ajan. Suomen kielen hallinta on tärkeä osa suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumista.

Toiminnallinen opinnäytetyö on toteutettu itsenäisenä projektina yhteistyössä päiväkotit Idelian kanssa. Päiväkoti Idelia on suomalais-venäläinen päiväkotit, jolla on kolme toimipistettä Helsingissä. Työmme toteutettiin Mellunmäen toimipisteessä. Opinnäytetyömme tarkoitus oli edistää suomalais-venäläisten lasten suomen kielen oppimista mielikuvitusliikuntaleikkien avulla. Työmme tavoite oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota 4-5 -vuotiaiden lasten ryhmässä.

Suunnittelimme kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota, joista saimme ohjattua kuusi. Toinen meistä ohjasi tuokiot ja toinen kirjoitti havaintoja muistiin. Käytimme jokaisella kerralla tuokiokohtaista havainnointilomaketta. Jokaista tuokiota seurasi myös päiväkodin työntekijä ja tuokion päätteeksi hän täytti arviointilomakkeen. Arviointilomakkeen avulla saimme ulkopuolisen näkemyksen tuokioiden sujuvuudesta. Tuotimme tuokioiden pohjalta mielikuvitusliikuntaleikkivihkon, johon kokosimme tarkat ohjeet leikeistä. Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon tarkoitus on antaa helppo työkalu päiväkodin arjen työhön, jotta lasten suomen kielen kehityksen tukemisesta tulisi osa arkirutiinia.

Leikkien teemat olivat yksinkertaisia, jotta venäjänkieliset lapset pystyivät ymmärtämään ohjeet. Tuokioiden teemat olivat värit, eläimet ja ruumiinosat. Kertasimme useilla tuokioilla samoja aiheita, koska lasten suomenkielen taito oli heikko.

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja hankala. Työskentelymme oli tauolla melkein vuoden, ennen kuin saimme kirjoitettua opinnäytetyöraportin loppuun. Aluksi olimme innostuneita ja motivoituneita työmme aiheesta, mutta prosessin aikana koetut hankaluudet heikensivät motivaatiota. Saimme kuitenkin lisää perspektiiviä työhömmä, kun se venyi aikataulullisesti.

Camara Johanna, Poduschkin Jenna

Supporting a child's Finnish language development with fantasy sports games

Year	2013	Pages	56
------	------	-------	----

Playing is a natural way for a child to learn new things. While playing a child can feel joy and success. The number of foreigners increases all the time in Finland. It is important to have a command of the Finnish language when integrating into Finnish society.

This functional thesis has been carried out in kindergarten Idelia. Idelia is a Finnish-Russian kindergarten which has three offices in Helsinki. We carried out our project in Mellunmäki. The purpose of this thesis is to promote children's skills in the Finnish language with fantasy sports games. The goal of our thesis was to plan, implement and assess eight fantasy sports game sessions in a group of 4-5-year old children.

We planned eight fantasy sports game sessions, but we only completed six. One of us directed the sessions and the other one wrote down observations. We had a different kind of observation form for every session. In every session there was a kindergarten teacher who followed the session and filled in an observation form. There were two different kinds of observation forms, the other one for us and the other one for the kindergarten teachers. With the help of the observation form we got an outsider's opinion of our sessions. After the sessions we created a fantasy sports game booklet. The booklet includes exact directions for the games. The purpose of the booklet is to provide the children an easy way to learn Finnish.

The themes of the sports games were simple, in order for the Russians to understand the directions. The themes of the sessions were colors, animals and body parts. Many sessions were similar with each other because the children had a lack of Finnish language skills.

Our thesis project has been long and difficult. Before writing this thesis we had almost a year long break. In the beginning we were excited and motivated about our thesis, but the difficulties we have been through during the process were weakening for our motivation. In our opinion we got more perspective for our thesis during the break.

Keywords: a child's development, empowerment, integration, fantasy sports game booklet

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tausta	7
3	Integraatio	8
	3.1 Suomi toisena kielenä	8
	3.2 Suomi toisena kielenä päivähoitossa	9
4	Voimaantuminen	9
5	4-5 -vuotiaan lapsen kehitys	10
	5.1 Kielellinen kehitys	11
	5.2 Motorinen kehitys	12
	5.3 Kehollinen oppiminen	13
6	Mielikuvitusliikunta	13
7	Toimintakeskeinen opinnäytetyö.....	14
8	Arviointimenetelmän kuvaus.....	15
	8.1 Osallistuva havainnointi.....	16
	8.2 Kettu-testi.....	16
	8.3 Havainnointilomake.....	17
9	Opinnäytetyön kulku	18
	9.1 Alku.....	18
	9.2 Suunnitelma.....	19
	9.3 Tuokioiden toteutus	20
	9.4 Raportin kirjoittaminen	21
10	Opinnäytetyön arviointi.....	21
	10.1 Tuokioiden arviointi	21
	10.1.1 Ensimmäinen tuokio.....	21
	10.1.2 Toinen tuokio	22
	10.1.3 Kolmas tuokio.....	23
	10.1.4 Neljäs tuokio	23
	10.1.5 Viides tuokio	23
	10.1.6 Kuudes tuokio.....	24
	10.2 Oma arviointi	24
	10.3 Työntekijöiden arviointi	25
	10.4 Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon arviointi	26
11	Pohdinta	27
	Lähteet	29
	Liitteet.....	30

1 Johdanto

Opinnäytetyömme tarkoitus oli edistää suomalais-venäläisten lasten suomen kielen oppimista mielikuvitusliikuntaleikkien avulla. Toteutimme opinnäytetyömme Idelia-päiväkodissa. Idelia-päiväkoti on suomalais-venäläinen päiväkotiki, joka tuottaa päivähoitopalvelua yksityisellä sektorilla. Idelia-päiväkodeilla on kolme toimipistettä, ja ne sijaitsevat Mellunmäessä, Pasilassa ja Vuosaarissa.

Idelia-päiväkodin lapset tulevat suurimmaksi osaksi venäläisistä perheistä ja heidän äidinkielenä on venäjä. Tarkoituksenamme oli rikastuttaa ja tukea lasten suomen kielen sanavarastoa niin, että heidän olisi helpompi integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan tulevaisuudessa.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota Mellunmäen toimipisteessä. Tuokioiden pohjalta tuotettiin mielikuvitusliikuntaleikkivihko. Kaikki lapset olivat yli kolmevuotiaita ja toteutimme tuokiot 4-5 -vuotiaiden lasten ryhmässä.

Leikki on luonnollinen tila lapselle ja sen avulla hänen on helppo oppia uusia asioita. Järjestämämme yksinkertaiset toimintatuokiot mahdollistivat päiväkodin lapsille luonnollisen ja mielekkään tavan oppia suomen kieltä. Opinnäytetyömme on tärkeä, koska vieraskielisten määrä Suomessa kasvaa koko ajan ja kielen oppiminen on tärkeää arjen tilanteissa.

Toteutimme kuusi mielikuvitusliikuntaleikkituokiota kahdeksan lapsen ryhmässä. Lapsiryhmä oli jokaisella kerralla sama, jotta pystyimme seuraamaan heidän kielen kehitystä. Sairaustauksissa pidimme tuokion pienemmälle ryhmälle. Tuokiot käsittelivät seuraavia teemoja: eläimet, ruumiinosat ja värit.

Tuotimme tuokioiden pohjalta mielikuvitusliikuntaleikkivihkon. Kokosimme vihkoon tarkat ohjeet leikeistä, joita käytimme tuokioissa. Käytimme tuokioissa kuvamateriaalia, joista laitoimme kuvaliitteet vihkon loppuosaan. Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon sisällön tarkoitus on antaa helppo työkalu päiväkodin arjen työhön, jotta lasten suomen kielen kehityksen tukemisesta tulisi osa arkirutiinia.

Olemme rajanneet opinnäytetyömme viitekehyksen seuraaviin käsitteisiin: voimaantuminen, kaksikielisyys, integraatio ja mielikuvitusliikunta.

2 Opinnäytetyön tausta

Teimme opinnäytetyön itsenäisenä projektina, mikä tarkoittaa sitä, että se ei ole kytketty mihinkään Laurea-ammattikorkeakoulun valmiiseen hankkeeseen. Emme myöskään törmänneet mihinkään muuhun tämän tyyppiseen työhön, joka olisi tehty aikaisemmin. Opinnäytetyön aihe pohjautui omiin mielenkiinnon kohteisiin ja halusimme toteuttaa toiminnallisen opinnäytetyön liikuntaa apuna käyttäen.

Otimme yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse Helsingin alueen päiväkoteihin syksyllä 2011. Suomalais-venäläinen Idelia-päiväkoti innostui lähtemään mukaan opinnäytetyöprojektiimme ja mietimme yhden työntekijän kanssa opinnäytetyön aihetta, josta olisi heille hyötyä ja joka meidän olisi mielekästä toteuttaa.

Opinnäytetyöprosessin alussa meillä oli ajatus siitä, että haluamme tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, joka liittyy liikuntaan. Liikunnan valitsemista perustelemme sillä, että olemme itse kiinnostuneita aihealueesta. Työmme konkreettinen tuotos on vihko, joka pohjautuu toteutettuun toimintaan. Vihkon avulla haluamme antaa työkalun päiväkodin arjen työhön, jotta lasten suomenkielen aktiivisesta kehittämisestä tulisi osa päiväkodin arkea.

Idelia-päiväkodin yhteyshenkilö innostui liikunta-ajatuksesta, koska heidän varsinaiseen viikko-ohjelmaan ei kuulu liikunta. Alussa kartoitimme päiväkodin liikuntatilat ja -välineet. Selvisi, että ne olivat huonot ja vajavaiset. Aloimme pohtia ohjaavien opettajien kanssa, millaisen näkökulman valitsimme opinnäytetyöhömmä.

Puutteellisten liikuntatilojen ja -välineiden takia päätimme, että toteutamme tuokiot mielikuvitusliikuntaleikkien avulla. Tässä toimintatavassa tilalla ja välineistöllä ei ole suurta merkitystä, joten se oli helppo toteuttaa pienessä tilassa ilman valmiita liikuntavälineitä. Emme halunneet toteuttaa tuokioita lainattujen liikuntavälineiden avulla, jotta päiväkodin henkilökunnan olisi mahdollista toteuttaa meidän suunnittelemaa tuokioita myöhemmin.

Tulevina sosionomeina valitsimme opinnäytetyömme näkökulmaksi integraation, jonka käsitettä selvennämme tämän työn myöhemmässä vaiheessa. Opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen, sillä tilastokeskuksen mukaan venäjänkieliset ovat suurin Suomessa asuva ulkomalaisryhmä. Tilastoja tarkastellessa voimme todeta, että vuonna 2011 maassamme oli 58 331 venäjän kieltä puhuvaa ihmistä. Vuoden 2012 lopussa venäjänkielisten määrä oli 62 554. Aikaisempien vuosien julkaisujen mukaan venäjänkielisten määrä on kasvanut koko ajan Suomessa huomattavasti. Esimerkiksi vuonna 1996 heitä oli 21 000 ja vuoteen 2007 mennessä määrä oli kaksinkertaistunut. (Tilastokeskus 2012.)

3 Integraatio

Integraatiolla tarkoitetaan sitä, että ihminen sopeutuu ympärillään olevaan yhteisöön. Integraatiossa on tärkeää, että vähemmistöryhmällä on mahdollista käyttää omaa äidinkieltään ja oppia omasta kulttuuristaan. (Toukomaan.)

Integraatiota voidaan pitää todellisena kaksikulttuurisuutena. Tätä voidaan perustella sillä, että esimerkiksi lapsi oppii oman äidinkielen lisäksi myös vallitsevan kielen. Ihanteellisessa tilanteessa integraatio on sitä, että lapsi arvostaa sekä omaa että vierasta kulttuuria. (Toukomaan.)

Integraatiota ei pidä sekoittaa sulautumiseen eli assimilaatioon. Integraation perimmäinen ajatus on se, että ihminen pystyy säilyttämään oman kulttuurinsa samalla, kun hän sopeutuu uuteen kulttuuriin. (Toukomaan.)

3.1 Suomi toisena kielenä

Metsä-Turja-Pomellin (2009, 55) mukaan suomen kieli koostuu erilaisista puhetavoista, teksteistä ja keskusteluista, jotka vaihtelevat kielenkäyttäjän iän, sukupuolen, asuinpaikan, sosiaaliryhmän ja harrastusten mukaan. Tällaisen ajattelumallin perusteella suomi toisena kielellä muodostaa osan moniäänistä Suomea.

Suomen kieli on muokkaantunut paljon vuosien varrella meitä ympäröivien kielten ja kulttuurien vaikutuksesta. Kieli ei siis ole pysyvä tila, vaan se elää jatkuvassa muutoksessa. Muutos on osa luonnollista kehitystä suomalaisen kieli- ja kulttuuriympäristön muuttuessa yhä monikulttuurisemmaksi. (Metsä-Turja-Pomell 2009, 56.)

Suomen kielen opettaminen toisena kielenä on tuore ilmiö, ja siihen liittyvää tutkimusta on tehty vasta hyvin vähän aikaa. Suomea toisena kielenä opetettaessa, on tärkeää huomioida kielen käyttötarve, toisin sanoen arkikieli. Tämän tyyppinen kielenopetus on haastavaa, sillä valmiit materiaalit on suunnattu pääsääntöisesti kielioppilähtöisen opetuksen tueksi. Päämääränä on kuitenkin kehittää maahanmuuttajalapsille ja -aikuisille sellainen suomenkielen taito, että pystyisivät toimimaan ja opiskelemaan suomalaisessa kieliyhteisössä. (Metsä-Turja-Pomell, 2009, 56.)

3.2 Suomi toisena kielenä päivähoitossa

Päivähoidon tarjoajat ovat velvollisia huolehtimaan suomi toisena kielenä -opetuksesta sekä huomioimaan maahanmuuttajataustaisen lasten erityispiirteet arjessaan. Tämä on turvattu päivähoitolaissa ja -asetuksissa. Lapsen omaa kieltä ja kulttuuria on päivähoitossa tuettava riittävästi, jotta hänestä kasvaa luonteva kahden kulttuurin edustaja. Varhaiskasvatuksessa on huomioitava ja noudatettava myös ulkomaalaislakia, kielilakia, kotouttamislakia ja yhdenvertaisuuslakia. (Metsä-Turja-Pomell 2009,59.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on tehty hyvin yleisellä tasolla maahanmuuttajataustaisia lapsia ajatellen. Perusteissa neuvotaan ohjaamaan lasta suomen kielen omaksumisessa ja kielen käytössä. Luonnollisiin arkitilanteisiin osallistuminen edistää lapsen kielen oppimista. (Metsä-Turja-Pomell, 2009, 59-60.)

Metsä-Turja-Pomell (2009, 59-60) kirjoittaa, että luonnollisetkin tilanteet vaativat suunnittelua ja tavoitteita hyödyn maksimoimiseksi. Myös lasten hajasijoittamista on perusteltu tehokkaammalla suomen kielen ja kulttuurin oppimisella. Näin myös estetään ja ehkäistään vieras-kielisten lasten eristäytymistä omaksi ryhmäkseen.

4 Voimaantuminen

Lapsi oppii uusia asioita leikin avulla ja kokee sitä kautta onnistumisen tunteita. Lapsi voi tuntea itsensä onnistuneeksi, luovaksi ja itsenäiseksi. Voimaantuminen kuvaa näitä onnistumisen tunteita.

Voimaantuminen on vapauttava tunne, jossa voima virtaa sekä muista ihmisistä kohdehenkilöön että henkilöstä itsestään hänen omaan käyttöönsä. Voimaantuminen voidaan ymmärtää voiman antamisen prosessina, jossa voima siirretään ryhmältä toiselle. Toisaalta voimaantuminen voidaan ymmärtää myös mahdollistavana prosessina, voimaantuminen alkaa ihmisen omista lähtökohdista. (Räsänen 2002, 21.)

Räsänen (2002) kuvaa voimaantuneeksi ihmiseksi sellaista, joka tuntee itsensä tyytyväiseksi sekä sisältä, että ulkoa. Hyvä olo näkyy usein ulospäin ja helpottaa vuorovaikutusta muiden ihmisten kanssa. Onnistuneet vuorovaikutustilanteet vahvistavat ihmistä entisestään, kun voi kokea onnistumisen tunnetta. Räsänen (2002) mukaan voimaantuneen ihmisen energia tarttuu helposti muihin. Energisen toiminnan seurauksena saavutettavaan tilaan liittyvät seuraavat käsitteet: ilo, hyvinvointi, luovuus ja itseluottamus.

Räsänen (2002) kirjoittaa, että voimaantuminen on vapauttava tunne omasta vahvuudesta, pätevydestä tai luovuudesta. Nämä tunteet muodostavat perustan päämäärien asettamiselle. Räsänen (2002) jatkaa, että päämäärien perustan asettamisen keskeisiä käsitteitä ovat vapaus, itsemäärääminen, tarpeet, arvot ja hyväksyntä.

Räsänen (2002) mukaan viestintä ja kommunikaatio ovat voimaannuttavan oppimisen edellytys. Opinnäytetyössämme tämä ilmenee siten, että käymme vuoropuhelua lasten kanssa esimerkiksi seuraavalla tavalla, jossa A viittaa aikuisen ääneen ja L lapsen ääneen:

A: tämä eläin on karhu (näytämme karhun kuvaa)

A: kuinka karhu kävelee?

L: karhu kävelee näin

A: minkä värinen karhu on?

L: karhu on ruskea.

Tämän tyylisellä vuoropuhelulla tuemme ja vahvistamme lapsen suomen kielen taitoa ja tuemme jo olemassa olevaa sanavarastoa sekä luomme edellytykset voimaantumiselle.

Tieto luo turvallisuutta ja kotoisuutta, se herkistää vastustamaan pinttyneitä tapoja ja tottumuksia (Räsänen, 2002, 73). Opinnäytetyömme tarkoitus on rikastuttaa Idelia-päiväkodin venäläistaustaisten lasten suomenkielen sanavarastoa. Lapset saavat uutta tietoa, kun he oppivat suomen kieltä. Kielen hallinta tuo lapsille turvallisuuden tunteen, kun he voivat tuntee kuuluvansa ympäristöön. Uuden tiedon omaksuminen ja sen hallinta helpottaa lasta integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.

5 4-5 -vuotiaan lapsen kehitys

4-5 -vuoden iässä lapsi alkaa harjoitella monimutkaisia vuorovaikutuksen taitoja. Hän ymmärtää ja tunnustaa entistä paremmin toisen osapuolen olemassaolon. Tässä vaiheessa vastavuoroisuuden kasvu ilmenee siten, että lapset alkavat kehua toistensa suorituksia, jakavat leluja, myöntyvät toisen pyyntöön ja osoittavat myötätuntoa, jos toiselle sattuu vahinko. (Kempainen 2003, 43.)

Kempainen (2003) kirjoittaa, että 4-5 -vuotias lapsi oppii vähitellen tekemään entistä monivaiheisempia suunnitelmia ja viemään ne läpi monivaihteisina toimintasarjoina. Hän lisää, että aikuisten tarjoamalla malleilla on tässä iässä suuri merkitys; ne vaikuttavat siihen, miten lapset oppivat toimimaan ja miten he solmivat sosiaalisia suhteita.

Hakkola ja Virsu (2000, 25) kirjoittavat, että lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle on tärkeää saada mahdollisuuksia käyttää aistejansa monipuolisesti. Heidän mukaansa kaik-

kien aistien yhtäaikaan kehittäminen edistää lapsen luovaa ajattelua, joka perustuu mielikuvitukseen, älyyn ja kokemiseen.

Lapselle alkaa muodostua kolmivuotiaana tavoitteita, joita hän ei voi toteuttaa heti. Tämän takia lapsi alkaa leikkiä. Mielikuvituksen avulla lapsi pystyy toteuttamaan toiveita, joita hän ei voi vielä oikeasti tehdä. Toiveiden ja toteuttamismahdollisuuksien välisestä ristiriidasta syntyy leikki. Lapsi on leikki-ikäinen, kun hän pystyy kuvittelemaan tilanteen ja toimimaan sen mukaisesti. (Piironen 2004, 14.)

4-5 -vuotiaiden lasten leikkeihin kuuluvat olennaisena osana kertomus- ja sääntöleikit. Lapsen kielellinen kehitys mahdollistaa sen, että hän pystyy käsittelemään asioita, vaikkei ne tapahtuisi juuri siinä hetkessä. 4-5 -vuotiaat leikkivät mielellään myös rooli- ja kuvitteluleikkejä ja he pystyvät siirtämään sekä ajatukset että kokemukset suoraksi toiminnaksi puhetta ja mielikuvitusta käyttämällä. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen & Kurvinen 2006, 163.)

Karling, Ojanen, Siven, Vihunen, & Vilen (2009, 206) kirjottavat, että 4-5 -vuotiaiden lasten leikit ovat kestoltaan melko pitkiä ja niissä heijastuvat sosiaaliset suhteet, kuten esimerkiksi poliisin ja rosvon välinen suhde. He kirjoittavat myös, että tyttöjen ja poikien roolileikit eroavat toisistaan; poikien leikkiessä seikkailuleikkejä tytöt haluavat leikkiä hoivaamisleikkiä.

5.1 Kielellinen kehitys

Kielen kehitys alkaa lapsen ensimmäisestä huudosta ja se on elinikäinen prosessi. Kielellisen kehityksen alkuvaiheessa lapsi oppii kielen perusrakenteet, miten hän voi toimia toisten kanssa ja mihin hän voi käyttää vuorovaikutusta. (Johansson 2000, 14.)

Johansson (2000) kirjoittaa, että aluksi lapsen kielen kehitys on hidasta, mutta ajan myötä sanavarasto kasvaa ja kehitys alkaa nopeutua. Ensin lapsi käyttää noin kymmentä sanaa ja sanavarasto kasvaa hiljalleen. Kielellinen kehitys kääntyy nousuun siinä vaiheessa, kun lapsen sanavarastoon kuuluu noin neljäkymmentä sanaa. Nopean kasvuvaiheen jälkeen sanavaraston laajeneminen hidastuu, mutta ei pysähdy kokonaan missään vaiheessa elämää. (Johansson 2000, 14.)

Kieli on järjestelmä, joka tekee ajattelun mahdolliseksi. Ajattelu on mahdollista siksi, että kieli sallii meidän muodostaa sosiaalisia suhteita. (Kempainen 2003, 44.) Kempaisen 2003 mukaan kielen kehitys muodostaa perustan sille, miten lapsi jäsentää itsensä ja ympäröivän maailman. Kempainen lisää, että pienen lapsen leikkiessä lapsi puhuu usein itsekseen ja puheilla

on leikissä toimintaa ohjaava merkitys. Lapsen kasvaessa, omaa toimintaa ohjaava puhe muuttuu vähitellen toiminnaksi. Hakkolan ja Virsun (2000,25) mukaan lapsen sanatonta ajattelua edustavat kuvat, musiikki ja liike. Näiden pohjalta lapsi kehittää persoonallisuuttaan, kun kielen kehitys on vielä aluillaan.

Sanat ovat kielen rakennuspalikoita. Lapsi tarvitsee sanoja, jotta hän voi nimetä esineitä, kuvailla olotiloja ja kertoa tapahtumista. Sanat ovat tärkeitä myös sen kannalta, että lapsi voi tulla ymmärretyksi ja hän voi itse ymmärtää. Jokaisella sanalla on oma määritelmänsä. Määritelmät muuttuvat, kun lapsen kieli kehittyy. Lapsen omaksumassa sanastossa sanojen ymmärrykseen vaikuttavat lapsen ominaisuudet. Lapsi ymmärtää sanat lapsen näkökulmasta. (Johansson 2000, 15.)

5.2 Motorinen kehitys

Hakala (2006) toteaa, että liikkuminen on lapselle tärkeää ja lapsi nauttii siitä. 3-7 -vuotiaat lapset ovat herkimmillään oppimisessa ja tässä iässä he harjoittelevat paljon uusia motorisia taitoja. 3-7 -vuotiaan lapsen kehitystason mukaisesti lapsi osaa: kävellä merkittyä aluetta pitkin, potkaista pallon maaliin, juosta parin kanssa, heittää pallon seinään ja ottaa kiinni ja hypätä tasajalkaa. (Hakala, 2006.)

Tässä kehitysvaiheessa olevat lapset harjoittelevat ahkerasti uusia taitoja, joihin lukeutuvat muun muassa naruhyppely, yksinkertaiset hyppysarjat ja kuperkeikka. 3-7 -vuotias lapsi hallitsee omaa kehoaan melko hyvin, minkä ansiosta hän kykenee yhdistelemään haastavia liikkeitä keskenään ja suoriutuu niistä. (Hakala, 2006.)

Lapsen motoriikan kehitys on jaettu kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on 2-3 -vuotiaiden alkeisvaihe, toinen on 3-5 -vuotiaiden perusvaihe ja kolmas on 6-7 -vuotiaiden kehittynyt vaihe. (Karvonen, 2000,34.)

Keskitymme opinnäytetyössämme motorisen kehityksen perusvaiheessa tapahtuvan muutoksen teoriaan. Tämän perustelemme sillä, että Idelia-päiväkodin ryhmä koostuu 4-5 -vuotiaista lapsista, ja heidän motorinen kehityksensä on perusvaiheen tasolla.

Perusvaiheessa lapsen rytmi ja koordinaatiokyky paranevat. Tällöin lapsen on myös helppo kontrolloida liikkeitään. 3-5 -vuotias lapsi osaa käyttää molempia käsiään samanaikaisesti ja myöhemmin hän oppii selviytymään haastavista tehtävistä yhtä kättä apuna käyttäen. (Karvonen, 2000.)

Karvosen (2000, 38) mukaan motorisen kehityksen perusvaiheessa oleva lapsi osaa hypätä niin, että hän ponnistaa kahdella jalalla ja kädet tasapainottavat alastuloa vartalon sivuilla.

Karvonen (2000) kirjoittaa myös, että tässä vaiheessa lapsen ponnistaminen tapahtuu niin, että hän käyttää molempia jalkojaan ponnistusvoiman saamiseksi, koukistaa polviaan ja nostaa käsiään ylöspäin.

Pallon heitto onnistuu perusvaiheessa olevalta lapselta niin, että hän astuu askeleen eteenpäin samanpuolisella jalalla, kuin millä kädellä heitto tapahtuu. Heittorata on laaja ja vartalo kaartuu eteenpäin. (Karvonen 2000, 39.)

3-5 -vuotias lapsi osaa ottaa pallon kiinni siten, että hänen kyynärpäät ovat koukussa vartalon sivuilla, peukalot ylöspäin ja kämmenet vastakkain. Tässä iässä lapsi kuitenkin onnistuu harvoin ottamaan palloa kiinni täydellisesti. (Karvonen 2000, 39.)

5.3 Kehollinen oppiminen

Rauste-Von Wright 'n, Von Wright 'n & Soinin (2003, 50) mukaan ihminen taltioi ja tulkitsee uutta tietoa elämän alusta alkaen. Heidän mukaansa varhaisvaiheesta saakka ihminen rakentaa alati jäsentyvää ja rikastuvaa kuvaa fyysisestä ja sosiaalisesta maailmasta, jossa elämme. Tätä prosessia kutsutaan oppimiseksi.

Oppimisen voi määritellä oman kehityksen ja ulkoisen todellisuuden haltuun ottamiseksi. Oppimisen kannalta kokemusta tärkeämpi on elämys. Elämys voi olla ihana, harvinainen, riemullinen tai pelottava. Elämysten kautta ihminen saa merkityskokemuksia, toisin sanoen oppii. (Räsänen, 2002, 99.)

Suunnittelimme ja toteutimme päiväkodin lapsille mielikuvitusliikuntaleikkituokioita. Tuokioiden tarkoituksena oli tukea lasten suomen kielen kehitystä. Valitsimme mielikuvitusliikuntaleikit toteutustavaksi siksi, että päiväkodin liikuntatilat ja -välineet olivat puutteelliset. Pohdimme, että mielikuvitusliikuntaleikit ovat mielekäs tapa rikastuttaa lapsen sanavarastoa ja tukea jo olemassa olevaa kielitaitoa.

6 Mielikuvitusliikunta

Pieni lapsi pursuaa luovuutta ja koko lapsuusiän ydin onkin, mitä lapsi keksii seuraavaksi (Kemppinen 2003, 47). Kemppinen (2003, 48) kirjoittaa, että lapsen luovuus on avarakatseisempaa kuin aikuisen, jonka vuoksi he pystyvät ottamaan mielikuvituksen tarjoamat virikkeet paremmin vastaan kuin aikuiset.

Kemppisen (2003) mukaan lapsen luovuus vähenee sekä ympäristön vaatimuksien vuoksi, että lapsen oman kehityksen kautta. Siinä vaiheessa, kun lapsi oppii erottamaan mielikuvituksen ja

todellisuuden toisistaan, tapahtuu suuri muutos. Kempainen (2003) kuitenkin lisää, että mikäli lapsen luovuutta on ruokittu tarpeeksi, mielikuvitus voittaa edelleen rationaalisen puolen ja lapsi säilyttää vankan otteen satujen ja mielikuvituksen maailmassa.

Mielikuvitusliikunnalla on maassamme pitkät perinteet. Lähes kaikkea pienten lasten liikuntaa kutsuttiin satujumpaksi lastentarhatoiminnan alussa. Satujumpassa korostettiin ryhtiä ja muita terveyteen liittyviä asioita ja siihen sisältyi paljon laulua, rytmiä ja leikkiä. (Karvonen, Siren-Tiusanen ja Vuorinen 2003, 217.)

Perinteisessä satujumpassa noudatetaan kaavaa, jossa käydään läpi tietyssä järjestyksessä kaikki kehon osat. Siihen kuuluvat: viritys, verryttely, käsiliikkeet, jalkaliikkeet, vartalon liikkeet, hyppely, tasapainoharjoitus, rytmiharjoitus, ryhtiharjoitus ja kokoava päätös. (Karvonen ym. 2003,217-218.)

Mielikuvitusliikuntaa voidaan toteuttaa monella tavalla. Se voi olla aikuisten suunnittelemaa tai lasten ideoiden pohjalta etenevää. Ohjaaja voi suunnitella tuokion valmiin sadun pohjalta tai keksiä oman juonellisen tarinan. Mielikuvitusliikunnassa korostuu ohjaajan innostava ohjaamistapa ja lasten kanssa yhdessä tekeminen. (Karvonen ym.2003,218.)

Suurin haaste ohjauksessa ja lasten toiminnan virittämisessä on aikuisen roolin muokkaaminen perinteisestä ohjaajan roolista poikkeavaksi. Esimerkiksi leikkimaailmojen rakentamisessa aikuiset antautuvat ja uskaltavat mukaan mielikuvamaailmaan esiintymällä tarinoiden tai tilanteiden roolihahmoina, vaikkapa karhuina pesissä. (Karvonen ym. 2003, 18.)

7 Toimintakeskeinen opinnäytetyö

Vilka ja Airaksinen (2003) kirjoittavat, että toimintakeskeisen opinnäytetyön tulos on usein jokin käsinkosketeltava tuote. Meidän tapauksessamme tuotos oli mielikuvitusliikuntaleikkivihko. Teimme toiminnasta dokumentin eli vihkon, jonka kävimme esittelemässä työntekijöille päiväkotit Ideliassa, Mellunmäessä. Vilka ja Airaksinen (2003) luettelevat toimintakeskeisen työn tärkeiksi kriteereiksi tuotteen käytettävyyden kohderyhmässä, tuotteen selkeyden ja sen johdonmukaisuuden.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen. Toteutimme tuokiot kohderyhmälle niin, että osallistuimme niihin itse. Käytimme työssämme osallistuvaa havainnointia toimintamme arvioinnissa. Toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön, jonka tavoitteena oli tuottaa hyödyllinen työväline eli mielikuvitusliikuntaleikkivihko, jota työntekijät voivat hyödyntää arkisissa leikki- ja

toimintatilanteissa. Vihkon tarkoitus on tukea lasten suomen kielen kehitystä. Suomen kielen kehittyminen auttaa heitä sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.

Toiminnallisen opinnäytetyön runkoon kuuluvat tausta, tavoitteet, teoreettinen tausta, käytännön toteutus ja arviointi. Taustassa kuvataan lähtötilanne ja kehittämistarpeet sekä perustellaan toiminta ja hanke. Tavoitteissa kerrotaan toiminnan tavoitteet sekä perustellaan tehdyt rajaukset. Teoreettisessa taustassa kuvataan aihealuetta perustellusta näkökulmasta ja hyödynnetään lähdeaineisto. ”Käytännön toteutuksessa kuvataan mahdollista hankeorganisaatiota ja sen kehitystä sekä yhteistyösuhteita. Työvaiheet ja hankkeen eteneminen kuvataan tyypillisesti aikajärjestyksessä. Myös mahdolliset tuotokset kuvataan.” (Laurean opinnäytetyöohje 2011, 16 - 17.)

Arviointi on tärkeä osa toimintakeskeistä opinnäytetyötä. Arviointi sisältää toteutuksen arvioinnin, ongelmat ja korjausehdotukset, yleisen toiminnan arvioinnin ja oman oppimisen arvioinnin. Toteutuksen arviointi perustuu havainnointiin, kerättyyn palautteeseen ja oppimispäiväkirjaan. (Laurean opinnäytetyöohje 2011, 16 - 17.)

8 Arviointimenetelmän kuvaus

Arvioimme omaa työskentelyämme ja onnistumista jokaisen tuokion päätteeksi. Teimme tämän siksi, että pysyimme ajan tasalla lasten kielitaidosta ja saimme omat arviomme tuoreeltaan muistiin. Keskustelimme tuokion onnistumisesta keskenämme ja näiden keskusteluiden pohjalta kirjoitimme opinnäytetyöpäiväkirjaa. Hyödynsimme päiväkirjaa tätä opinnäytetyötä kirjoittaessamme.

Suunnittelimme erillisen havainnointilomakkeen (liite 2), jonka tarkoitus oli kartoittaa sitä, kehittykö lasten suomen kielen taito meidän pitämien mielikuvitusliikuntaleikkituokioiden aikana. Teimme havainnointilomakkeen Kettu-testin pohjalta. Testi on suunniteltu käytettäväksi esimerkiksi kolmevuotiaiden maahanmuuttajataustaisten lasten kielen arviointiin, joten se soveltui hyvin työmme arviointimenetelmäksi. Selvennämme Kettu-testiä tämän työn myöhemmässä vaiheessa.

Jokaisen tuokion aikana pyysimme työelämän edustajaa seuraamaan tuokiota ja arvioimaan sen onnistumista tai epäonnistumista. Teimme arviointilomakkeen (liite 4), johon työelämän edustaja merkitsi näkemyksensä tuokion sujuvuudesta. Edustaja oli päiväkodin työntekijä. Tällä arviointitavalla saimme ulkopuolisen näkökannan. Lopullinen arviointi on kattavampi, kun siinä on myös jonkun ulkopuolisen henkilön näkemys huomioituna.

Havainnointi on tieteiden yhteinen ja välttämätön perusmenetelmä. Havainnointimenetelmät vaihtelevat tieteenalasta riippuen ja ne jaetaan kahteen osaan: Systemaattinen havainnointi ja osallistuva havainnointi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 208.)

Käytämme opinnäytetyömme havainnointimenetelmänä osallistuvaa havainnointia ja avaamme käsitteen tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

8.1 Osallistuva havainnointi

”Osallistuva havainnointi tarkoittaa, että tutkija osallistuu tutkimuskohteensa toimintaan tutkimuskohteen ehdoilla ja yhdessä sen jäsenten kanssa ennalta sovitun ajanjakson. Osallistuva havainnointi tapahtuu usein ennalta valitusta teoreettisesta näkökulmasta. Lisäksi havainnointi on jollakin tavalla ennalta suunniteltu valitun näkökulman avulla.” (Vilka 2006, 44.) Osallistuvalla havainnoinnilla on tyypillistä, että tutkija osallistuu tutkittavan ehdoilla heidän toimintaansa. Tutkimukset ovat yleensä kenttätutkimuksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 211.)

Käytimme osallistuvaa havainnointia opinnäytetyömme työkaluna. Tämä tarkoittaa sitä, että toinen meistä seurasi liikuntatuokioita lapsille tutussa ympäristössä ja kirjasi ylös suunnitellun toiminnan havainnot. Havainnoitsija toimi apuohjaajana tarvittaessa. Havainnot kirjattiin tuokiokohtaiseen havainnointilomakkeeseen (liite 3).

Hirsjärven ym. (2008) mukaan havainnoijalle muodostuu usein jokin rooli kenttätutkimuksessa. Meidän työssämme toinen ohjasi lapsille tuokiot, jolloin hänelle muodostui ohjaajan rooli. Teimme tarkan suunnitelman etukäteen siitä, mitä havainnoimme mielikuvitusliikuntaleikki-tuokioiden aikana ja minkälainen tieto on oleellista opinnäytetyömme kannalta.

Havainnointimenetelmää on kritisoitu eniten siitä, että havainnoija saattaa häiritä tilannetta, jopa suorastaan muuttaa tilanteen kulkua. Haittaa on pyritty vähentämään siten, että havainnoija tutustuu kohteeseen niin, että häneen totutaan, ja alkaa kerätä havaintoja vasta tämän jälkeen. (Hirsjärvi ym. 2008, 208.)

8.2 Kettu-testi

Kettu-testi on alun perin laadittu kuvaamaan kolmevuotiaiden lasten kielellisiä taitoja. Testin arvioinnissa käytetään pikkutavaroita, jotka liittyvät lapsen kokemusmaailmaan ja joilla lapsi on oppinut leikkimään. Esimerkiksi auto, lentokone ja palikat. Kettu-testiä käytetään monikielisten lasten suomen kielen arvioinnissa.

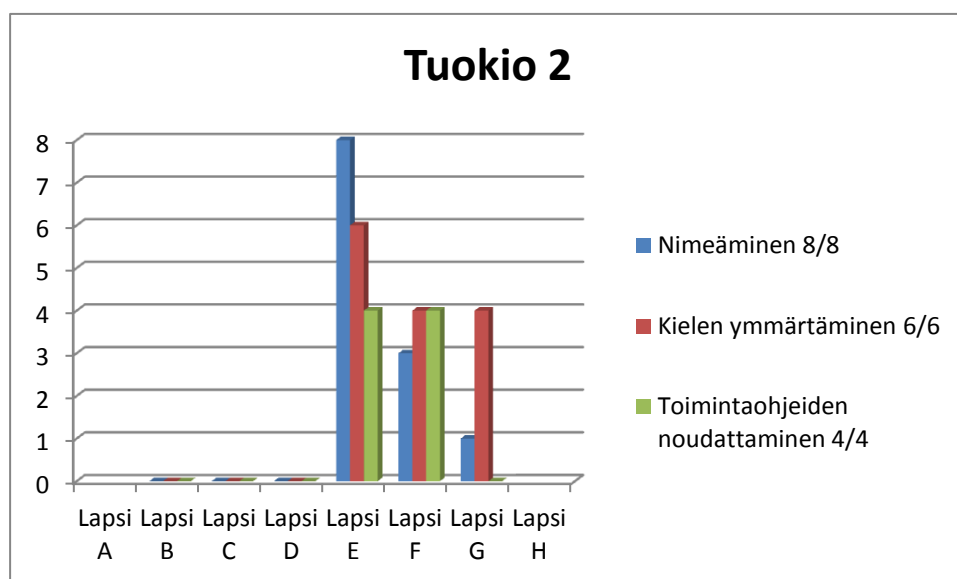
Käytimme Kettu-testiä havainnointilomakkeen pohjana siksi, että se on suunniteltu kohde-ryhmämme ikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja siinä arvioidaan testissä arvioitavat osa-alueet soveltuivat hyvin työhömmme.

Kettu-testissä tarkkaillaan seuraavia osa-alueita: nimeäminen, kielen ymmärtäminen, toimintaohjeiden noudattaminen, ääntäminen ja ymmärrettävyys, kertova puhe, taivutusmuotojen hallinta, värien ja lukumäärien hallinta, lausepituus. Kettu-testi on kolmevuotiaiden lasten puheen ja kielenkehityksen arviointimenetelmä. Testi on suunniteltu ensisijaisesti päiväkotia, neuvoloita ja puheterapeutteja varten. Sitä voidaan käyttää myös monikielisten lasten suomen kielen arviointiin. (Korpilahti, Eilomaa, 3.)

8.3 Havainnointilomake

Käytimme havainnointilomakkeen pohjana Kettu-testiä ja testissä arvioitavia osa-alueita, jotka ovat lueteltu edellisessä kappaleessa. Valitsimme tarkkailtavista osa-alueista ne, jotka palvelivat parhaiten opinnäytetyömme tarkoituksia ja tavoitteita.

Tarkoituksemme oli rikastuttaa lasten suomen kielen sanavarastoa ja auttaa päiväkodin henkilökuntaa tukemaan jatkossa lasten suomen kielen taidon kehittymistä. Tavoitteemme oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota ja tuottaa mielikuvitusliikuntaleikkivihko Idelia-päiväkotien käyttöön. Havainnointilomakkeemme teemat olivat: nimeäminen, kielen ymmärtäminen, toimintaohjeiden noudattaminen, ääntäminen ja puheen ymmärrettävyys ja värien hallinta

Yllä oleva diagrammi on esimerkki tuokiosta kaksi ja selvennämme, miten sitä luetaan. Diagrammista näkyy, että lapsi E on osannut nimetä kaikki kahdeksan asiaa, ymmärtänyt kaikki kuusi kysymystä ja osannut toimia kaikkien toimintaohjeiden mukaisesti. Lapsi G puolestaan on osannut nimetä yhden asian kahdeksasta ja ymmärtänyt neljä kysymystä kuudesta. Lapsi G ei ole osannut noudattaa mitään toimintaohjeita.

9 Opinnäytetyön kulku

Toteutimme opinnäytetyömme neljässä eri osassa. Ensimmäisenä rakensimme opinnäytetyön viitekehyksen, minkä jälkeen teimme opinnäytetyösuunnitelman. Suunnitelman valmistuttua teimme toiminnallisen osuuden ja sen jälkeen kirjoitimme opinnäytetyöraportin.

Koko opinnäytetyöprosessi oli mielestämme pitkä ja raskas. Aikataulutus oli haastavaa opinnäytetyön loppuvaiheessa ja muuttui paljon työskentelyn aikana. Prosessin venyminen toi uusia näkökulmia koko opinnäytetyön tarkasteluun ja pystyimme tutkimaan opinnäytetyöprosessia kokonaisvaltaisesti.

9.1 Alku

Aloitimme tekemään opinnäytetyötämme lokakuussa 2011. Teimme opinnäytetyömme itsenäisenä projektina, mikä tarkoittaa sitä, että se ei ole kytketty mihinkään Laurea-ammattikorkeakoulun valmiiseen hankkeeseen.

Otimme yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse Helsingin alueen päiväkoteihin lokakuussa 2011. Valitsimme Helsingin siksi, että se oli meille maantieteellisesti helpoin vaihtoehto. Suomalais-venäläinen Idelia-päiväkoti innostui lähtemään mukaan opinnäytetyöprojektimme.

Opinnäytetyöprosessin alussa meillä oli ajatus siitä, että haluamme tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, joka liittyy liikuntaan. Liikunnan valitsemista perustelimme sillä, että olemme itse kiinnostuneita aihealueesta. Menimme tapaamaan Idelia-päiväkodin yhteyshenkilöä ja esittelimme ajatuksia toiminnallisesta opinnäytetyöstä. Yhteyshenkilö innostui liikunta-ajatuksesta, koska heidän varsinaiseen viikko-ohjelmaan ei kuulunut liikuntaa.

Alussa kartoitimme päiväkodin liikuntatilat ja -välineet. Selvisi, että ne olivat huonot ja vajaavaiset. Pohdimme ohjaavien opettajien kanssa, millaisen näkökulman valitsimme opinnäytetyöhömmä. Tulevina sosionomeina valitsimme opinnäytetyömme näkökulmaksi integraation, jonka käsitettä olemme selventäneet tämän työn aiemmassa vaiheessa.

Puutteellisten liikuntatilojen ja -välineiden takia päätimme, että toteutamme tuokiot mielikuvitusliikunnan keinoin. Tässä toimintatavassa tilalla ja välineistöllä ei ollut suurta merkitystä, joten se oli helppo toteuttaa pienessä tilassa ilman valmiita liikuntavälineitä. Emme halunneet toteuttaa tuokioita lainattujen liikuntavälineiden avulla, jotta päiväkodin henkilökunnan olisi mahdollista toteuttaa meidän suunnittelema tuokioita myöhemmin mielikuvitusliikuntaleikkivihkon avulla.

Kun olimme saaneet Idelia-päiväkodin yhteistyökumppaniksemme, aloimme laatia aiesopimusta. Kirjasimme aiesopimukseen ylös opinnäytetyön aiheen, tarkoituksen, tavoitteen, viitekehysten ja käytettävät menetelmät.

Tarkoituksenamme oli rikastuttaa ja tukea lasten suomen kielen sanavarastoa niin, että heidän on tulevaisuudessa helpompi integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Opinnäytetyömme tavoitteena oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota Mellunmäen toimipisteessä. Toteutimme tuokiot 4-5 -vuotiaiden venäläisten lasten ryhmässä. Opinnäytetyön toinen keskeinen tavoite oli tuottaa mielikuvitusliikuntaleikkivihko toteutettujen tuokioiden pohjalta.

Hyväksytimme aiesopimuksen ohjaavilla opettajillamme ja sen jälkeen aloimme kirjoittaa opinnäytetyösuunnitelmaa.

9.2 Suunnitelma

Aloimme aikatauluttaa opinnäytetyöprosessia tammikuussa 2012. Ensimmäisenä selvitimme millaista teoriaa käytämme työssämme. Laadimme kirjallisten tarpeellisesta teoriasta ja kävimme kirjastoissa lainaamassa materiaalit. Aloimme kirjoittaa opinnäytetyösuunnitelmaa teoriakirjallisuuden pohjalta. Laadimme myös alustavan aikataulun opinnäytetyölle.

Rakensimme opinnäytetyösuunnitelmaa kevään 2012 aikana yhteistyössä ohjaavien opettajien kanssa. Saimme heiltä rakentavaa palautetta ja huomioita, joiden pohjalta muokkasimme suunnitelman lopulliseen muotoon. Opinnäytetyösuunnitelman valmistuttua suunnittelimme liikuntatuokiot (liite 1), jotka toteutimme.

Kävimme seuraamassa päiväkodissa suomenkielistä laulu-leikkituokiota huhtikuun 2012 lopussa. Tarkoituksenamme oli kartoittaa lasten suomen kielen taitoa, jotta voisimme suunnitella heidän tasoisensa tuokiot. Esittäydymme lapsille tällä kerralla ja kerroimme, että tulemme ohjaamaan heille liikuntatuokioita. Toukokuussa 2012 saimme luvan siirtyä toteuttamaan opinnäytetyön toiminnallista osuutta Idelia-päiväkodissa.

9.3 Tuokioiden toteutus

Toteutimme opinnäytetyön toiminnallisen osuuden touko- ja kesäkuussa 2012. Sovimme tuokio-ohjaukset töidemme puitteissa, joten ne eivät toteutuneet säännöllisesti tiettyinä päivinä. Toteutimme kuusi ohjausta yhdestä kahteen kertaan viikossa. Alun perin suunnittelimme kahdeksan tuokiota, joista saimme toteutettua vain kuusi. Yksi ohjaukerta peruuntui sairaustapauksen takia ja toinen peruuntui, koska ryhmämme lapsista ei ollut kukaan paikalla. Tarkoituksenamme oli ohjata puuttuvat tuokiot myöhemmin kesällä, mutta se ei ollut mahdollista, koska päiväkotit sulkeutui loppukesäksi.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus oli mielestämme tylsä. Aloitimme tuokioiden ohjaamisen toukokuussa ja ensimmäisellä kerralla selvisi, että lapsiryhmä oli muuttunut. Ryhmästä oli poistunut kaksi lasta, jotka puhuivat vahvaa suomen kieltä ja tilalle oli tullut kaksi täysin venäjänkielistä lasta. Ryhmän ikäjakauma oli erilainen, kuin aikaisemmin oli sovittu. Ryhmässä oli mukana kaksi kolmevuotiasta lasta, vaikka alun perin kaikkien lasten piti olla vähintään neljävuotiaita.

Päiväkodin henkilökunnan suomen kielen taito oli heikko eikä yhdyshenkilömme päässyt joka kerta paikalle tulkkaamaan. Toteutimme tuokiot sen lapsiryhmän kanssa, joka oli paikalla ensimmäisellä kerralla. Tuokioihin osallistui myös kaksi kolmevuotiasta lasta. Emme ottaneet uusia lapsia mukaan ryhmään, koska mielestämme se olisi ollut haitallista opinnäytetyömme kannalta. Tätä perustelemme siten, että tulokset olisivat vääristyneet, jos lapsiryhmä olisi muuttunut koko ajan. Pystyimme havainnoimaan lapsen suomen kielen kehitystä, kun ryhmä pysyi samana koko ajan. Kerromme tuokiohavainnoista tämän opinnäytetyön myöhemmässä vaiheessa, tuokioiden arviointiosuudessa.

Toiminnalliset tuokiot kestivät 30-45 minuuttia. Jokaisen tuokion alussa oli lämmittely, jolloin joko tutustuimme päivän aiheeseen tai kertasimme edellisellä kerralla opittua. Sitten tuli varsinainen toimintaosuus ja lopuksi loppuleikki tai rentoutus. Jokaista tuokiota seurasi yksi päiväkodin työntekijä, joka täytti laatimamme arviointilomakkeen tuokion lopuksi. Arvioimme omaa suoritustamme tuokioiden päätteeksi niin, että keskustelimme keskenämme ja täytimme oppimispäiväkirjaa. Keskustelimme myös tuokiohavainnoista yhdessä.

Toiminnallisten tuokioiden aikana muokkasimme tuokiosuunnitelmia yksinkertaisemmiksi. Lapsiryhmän muutoksen takia heidän kielitaitonsa oli oletettua heikompi, joten alkuperäiset tuokiosuunnitelmat olivat liian haastavia lapsille.

9.4 Raportin kirjoittaminen

Toiminnallisten tuokioiden toteutuksen jälkeen jätimme opinnäytetyömme tauolle kesäkuussa 2012. Päätimme tauosta yhteistuumin, koska aikataulutus tuntui sen hetkisissä elämäntilanteissa liian haastavalta. Tauko venyi loppujen lopuksi kahdeksan kuukauden pituiseksi, minkä jälkeen aloitimme tämän raportin kirjoittamisen maaliskuussa 2013. Raportin kirjoittaminen takelteli kesän ajan ja vasta elokuussa aloimme kirjoittaa raporttia intensiivisesti.

10 Opinnäytetyön arviointi

Tässä osiossa arvioimme työmme eri vaiheita. Arviointi koostuu omasta arvioinnista, jonka olemme koonneet oppimispäiväkirjan ja omien kokemusten pohjalta. Lisäksi käymme läpi työntekijöiden antaman arvioinnin, jonka saimme heiltä kirjallisena tuokioiden päätteeksi. Teimme jokaiseen tuokioon tuokiokohtaisen arviointilomakkeen, jonka avulla arvioimme lasten kielen kehitystä. Olemme kirjoittaneet jokaisen tuokion yksi kerrallaan auki seuraavan kappaleen alaotsikoihin.

Arvioimme tämän osion viimeisessä osuudessa opinnäytetyömme tuotosta, eli mielikuvitusliikuntaleikkivihkoa. Arviointiin on sisällytetty sekä meidän oma arvioimme että yhteyshenkilöltä saatu sanallinen palaute.

10.1 Tuokioiden arviointi

Arvioimme tässä osuudessa lasten kielellistä kehitystä. Tämän osion suorittamisessa käytimme apuna tuokiokohtaisia havainnointilomakkeita (liite 3). Olemme koodanneet kahdeksan lasta kirjaimin A-H. Käytämme heistä nimitystä lapsi A, lapsi B ja niin edelleen.

Olemme aukikirjoittaneet tuokiohavainnot tähän yksitellen. Olemme tehneet yhteenvedon tuokioiden tuloksista (liitteet 6 ja 7), mistä näkee lasten kielellisen kehityksen tuokioiden aikana.

10.1.1 Ensimmäinen tuokio

Ohjasimme ensimmäisen toiminnallisen tuokion päiväkodissa 23.5.2012. Lapsia oli paikalla kuusi kappaletta (A, B, C, D, E ja F), kaksi oli poissa (G ja H). Ensimmäisen tuokion aihe oli tutustuminen ja eläimet.

Tuokion aikana toinen meistä keräsi havaintoja havainnointilomakkeeseen siitä, miten lapsi osasi nimetä eläimiä. Lapsi E osasi nimetä kaikki eläimet ensimmäisen tuokion nimeämisosuuksessa. Lapsi A osasi nimetä possun. Lapsi F osasi nimetä kissan. Lapsi F nimesi possun väärin. Lapset B, C ja D eivät osoittaneet ymmärtämistään tai ymmärtämättömyyttään mitenkään.

Havainnoimme ensimmäisen tuokion aikana myös kielen ymmärtämistä. Lapsi E ymmärsi kaikki kysymykset ja osasi vastata niihin. Lapsi F ymmärsi puolet kysymyksistä ja osasi vastata niihin tai näyttää vastauksen. Lapset C ja D kieltäytyivät vastaamasta kysymyksiin, kun ohjaaja esitti ne heille. Lapsi D siirtyi myös sohvalle makaamaan kesken tuokion eikä suostunut enää mukaan. Lapset A ja B eivät osoittaneet ymmärtämistään tai ymmärtämättömyyttään mitenkään.

Viisi lasta osasi noudattaa toimintaohjeita, kun ohjaaja toimi heidän mukanaan. Lapsi D pysyi edelleen sohvalla, eikä osallistunut toimintaan. Lapsi F:n puhe oli melko selkeää ja lapsi E:n puhe oli helposti ymmärrettävää. Lapset A, B, C ja D eivät puhuneet niin paljoa, että heidän suomen kielen taidostaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.1.2 Toinen tuokio

Ohjasimme toisen toiminnallisen tuokion 24.5.2012. Aiheena oli ensimmäisellä kerralla opetellut eläimet. Lapsia oli paikalla kuusi (B, C, D, E, F ja G) lapset A ja H olivat poissa.

Lapsi E osasi nimetä kaikki eläimet, lapsi G osasi nimetä yhden eläimen (possu) ja lapsi F osasi nimetä kolme eläintä (kissa, koira ja possu). Loput kolme lasta eivät nimenneet yhtään eläintä.

Kielenymmärtämisosuuksessa lapsi E ymmärsi kaikki kysymykset ja lapsi F ymmärsi suurimman osan kysymyksistä. Lapsi G vastasi kahteen kysymykseen väärin. Loput lapset eivät reagoineet kysymyksiin.

Lapset E ja F osasivat noudattaa toimintaohjeita ja juoksivat oikean eläimen luo. Lapset B ja G seurasivat muiden lasten esimerkkiä ja juoksivat oikean eläimen luo. Lapset C ja D eivät toimineet ohjeiden mukaan.

Lapsen E puhe oli helposti ymmärrettävää ja lapsen F puhe oli melko selkeää. Lapsen G puhe oli vaikea ymmärtää. Lapset B, C ja D eivät puhuneet niin paljoa, että heidän suomen kielen taidostaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.1.3 Kolmas tuokio

Toteutimme kolmannen tuokion 28.5.2012. Tuokion aiheena oli ruumiinosat ja liikkeet. Lapsia oli paikalla kuusi kappaletta (A, B, E, F, G ja H), lapset C ja D olivat poissa.

Lapsi E osasi nimetä kaikki 13 ruumiinosaa. Kaikki lapset osasivat nimetä olkapään, selän, pään ja pepun. Kielen ymmärtämisen osiossa lapsi E ymmärsi kaikki ohjeet osasi toimia niiden mukaan. Lapsi F ymmärsi suurimman osan ohjeista ja osasi toimia niiden mukaan. Lapset G ja H ymmärsivät osan ohjeista ja osasivat toimia niiden mukaan ohjaajan mallista. Lapset A ja B eivät osoittaneet ymmärtämistään tai ymmärtämättömyyttään mitenkään.

Lapsi F:n puhe oli melko selkeää ja lapsi E:n puhe oli helposti ymmärrettävää. Lapsien G ja H puhetta oli vaikea ymmärtää. Lapset A ja B eivät puhuneet niin paljoa, että heidän suomen kielen taidoistaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.1.4 Neljäs tuokio

Ohjasimme neljännen tuokion 30.5.2012. Tuokion aiheena oli ruumiinosat. Lapsia oli paikalla neljä (B, C, D ja F), lapset A, E, G ja H olivat poissa.

Lapsi F osasi noudattaa kaikkia toimintaohjeita. Lapsi D kieltäytyi osallistumasta tuokioon elein. Lapsi F:n puhe oli melko selkeää ja lapsi B:n puhetta oli melko vaikea ymmärtää. Lapset C ja D eivät puhuneet niin paljon, että heidän suomen kielen taidoistaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.1.5 Viides tuokio

Toteutimme viidennen tuokion ohjauksen 4.6.2012. Tuokion aiheena oli värit. Paikalla oli viisi lasta (A, C, D, F ja H), lapset B, E ja G olivat poissa.

Lapset F ja H osasivat nimetä joitain asioita. Lapsi A nimesi kerran väärin, minkä jälkeen hän kieltäytyi yrittämästä uudelleen. Lapset C ja D eivät osanneet nimetä mitään.

Kaikki viisi lasta vastasivat esitettyihin kysymyksiin väärin tai arvailten. Kukaan ei esimerkiksi osannut vastata oikein kysymykseen ”minkä värinen on aurinko?”

Lapset F ja H osasivat noudattaa toimintaohjeita. Lapsi A osasi toimia muiden lasten esimerkiksi noudattaen. Lapset C ja D eivät tuntuneet ymmärtävän ohjeistusta ollenkaan.

Lapsen F puhe oli melko selkeää, lasten A ja H puhetta oli vaikea ymmärtää. Lapset C ja D eivät puhuneet niin paljon, että heidän suomen kielen taidoistaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.1.6 Kuudes tuokio

Kuudennella ohjaukerralla, 6.6.2012, oli mukana kuusi lasta (A, B, C, D, E ja F), lapset G ja H olivat poissa. Tuokion aiheena oli värit.

Lapsi E osasi nimetä kaikki neljä väriä, lapsi F osasi nimetä kolme väriä oikein ja yhden väärin. Lapset A ja B osasivat nimetä yhden värin. Lapset C ja D eivät osanneet nimetä värejä.

Lapsi E osasi vastata kaikkiin kysymyksiin ja noudattaa toimintaohjeita. Lapsi F osasi vastata suurimpaan osaan kysymyksistä ja toimi ohjeiden mukaisesti. Lapset A, B, C ja D eivät osanneet vastata kysymyksiin, mutta osasivat noudattaa toimintaohjeita muiden lasten esimerkin mukaan.

Lapsen E puhe oli helposti ymmärrettävää ja lapsen F puhe oli melko selkeää. Lasten A ja B puhetta oli vaikea ymmärtää ja lapset C ja D eivät puhuneet niin paljon, että heidän suomen kielen taidoistaan olisi ollut mahdollista tehdä havaintoja.

10.2 Oma arviointi

Omassa arvioinnissa tuomme esiin näkemyksemme tuokioiden onnistumisesta ja epäonnistumisesta. Kirjoitamme myös niistä haasteista, joita kohtasimme tuokioita pidettäessä. Pohjana tässä käytämme oppimispäiväkirjaa, johon kirjoitimme omia ajatuksiamme jokaisen tuokion päätteeksi.

Ensimmäinen tuokio sujui mielestämme vaihtelevasti. Puolet lapsista ei osoittanut ymmärrystään antamiimme ohjeisiin. Huomasimme heti, että ryhmän kielitaso oli oletettua heikompi. Tämä tuotti vaikeuksia valmiiksi suunnittelemiimme tuokioihin.

Käytimme apunamme eläinaiheisia kuvakortteja, mikä osoittautui heti hyväksi keinoksi tuokion sujuvuuden kannalta. Kuvakorttien avulla lapset ymmärsivät, mitä ohjaaja tarkoitti puhuessaan. Ryhmässä oli yksi lapsi, joka ei ymmärtänyt suomea. Häntä oli hankala motivoida ilman yhteistä kieltä. Lapsi siirtyi itsenäisesti sohvalle makaamaan eikä suostunut osallistua toimintaan ollenkaan. Tämän yhden lapsen toiminta ei kuitenkaan häirinnyt tuokion kulkua ja muut lapset pysyivät piirissä mukana. Toiset lapset ymmärsivät suomen kieltä melko hyvin ja

toisten ymmärrys oli heikkoa. Päätimme ensimmäisen tuokion perusteella, että tuokioita ja niissä käytettävää kieltä on muokattava yksinkertaisemmiksi.

Käytimme hyväksi havaittuja eläinkuvakortteja myös seuraavalla tuokiokerralla. Mielestämme onnistuimme hyvin motivoimaan lapsia mukaan toimintaan. Motivointia helpotti jo hyväksi havaitut eläinkortit, koska lapset muistivat ne edelliseltä kerralta ja innostuivat niistä. Havaitimme, miten tärkeää lasten esimerkki on toisille. Lapset, jotka eivät ymmärtäneet suomea, lähtivät leikkiin mukaan muiden esimerkin avulla. Koimme tämän tärkeäksi tuokion mielekkyyden kannalta, koska saimme kaikki lapset mukaan toimintaan.

Matkan varrella muokkasimme etukäteen suunniteltuja tuokioita vastaamaan lasten todellista kielellistä tasoa. Tämä tarkoitti sitä, että muokkasimme aiheet yksinkertaisiksi ja toistimme paljon edellisillä kerroilla opittuja asioita. Samojen asioiden toistaminen auttoi lapsia ymmärtämään ja oppimaan uusia suomen kielen sanoja. Alun perin olimme suunnitelleet vetävämme monipuolisia tuokioita, mutta tämä osoittautui liian haastavaksi lapsiryhmän kielellisen tason takia. Tämän takia tuokioiden sisältö jäi melko suppeaksi ja samankaltaiseksi.

Suurimmaksi haasteeksi tuokioiden vetämisen aikana muodostui lasten kielellinen taso. Heikko kielellinen osaaminen vaikutti tuokioiden lopulliseen muotoon ja aiheutti meille ylimääräistä työtä. Olimme kuitenkin tyytyväisiä siihen, että pystyimme työskentelemään joustavasti ja osasimme toimia muuttuvien tekijöiden mukaisesti.

10.3 Työntekijöiden arviointi

Päiväkodin työntekijä seurasi jokaista tuokiota ja arvioi sen onnistumista tai epäonnistumista. Annoimme hänelle lomakkeen (liite 4), jonka pohjalta hänen oli helppo arvioida tuokiota. Työntekijä täytti arviointilomaketta tuokion aikana ja antoi täytetyn lomakkeen jokaisen keran loppuksi meille. Käytimme samaa arviointilomaketta jokaisella kerralla.

Olimme valinneet arviointilomakkeen asteikoksi 1-5, joista 5 tarkoitti ”täysin samaa mieltä” ja 1 tarkoitti ”täysin eri mieltä”. Työntekijä ympyröi mielestään tuokiota vastaavan numeron ja keräsimme kaikkien kuuden tuokion tulokset yhteen ja kirjoitimme ne auki (liite 5). Lasimme arviointilomakkeissa olevista väittämistä myös keskiarvot, jotka ovat seuraavat:

Tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut = 4,6

Tuokion aihe/teema oli lapsille mielekäs = 4,6

Tuokio ruokki lapsen mielikuvitusta = 3,3

Tuokion kielellinen sisältö vastasi lapsiryhmän kielellistä tasoa = 3,8

Tuokio oli hyödyksi lapsen suomen kielen oppimiselle = 4,1

Tuokioiden vetäjät ohjeistivat selkeällä kielellä = 4,8

Lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita = 4

Kokonaisarvosana tuokiolle = 4,1

Saimme työntekijältä myös suullista palautetta tuokioiden onnistumisesta. Palaute oli kuitenkin vähäistä kielimuurin takia. Työntekijöiden mielestä ohjaajan käyttämä kielellinen ilmaisu oli helposti ymmärrettävää ja he olivat tyytyväisiä siihen. Työntekijät olivat mielissään siitä, että lapset nauttivat paljon liikuntatuokiosta ja odottivat aina seuraavaa kertaa.

Työntekijät toivoivat, että olisimme ottaneet uusia lapsia mukaan kesken tuokioiden. He olivat pettyneitä siihen, että rajasimme lapsiryhmän samanlaiseksi kuin se oli ensimmäisellä kerralla. Perustelimme työntekijöille, miksi emme ottaneet uusia lapsia mukaan ryhmään enää ensimmäisen kerran jälkeen. Lapsiryhmän jatkuva muuttaminen olisi ollut haitallista opinnäytetyömme kannalta, koska emme olisi pystyneet seuraamaan tietyn lapsen kielen kehitystä. Työntekijät ymmärsivät ajatuksemme.

10.4 Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon arviointi

Teimme A4-kokoisen mielikuvitusliikuntaleikkivihkon, johon kokosimme ohjeet niistä tuokioista, jotka vedimme päiväkodin lapsille. Vihkon ensimmäiselle sivulle kirjoitimme tervehdyksen vihkon käyttäjälle. Tervehdyksessä kerromme, mikä vihkon tarkoitus on ja miten vihkoa käytetään.

Vihkossa on muovikannet ja niiden sisällä tulostetut ohjeet jokaisen tuokion toteuttamiseen. Ohjeissa on määritelty tuokioiden kulku ja mainittu niissä käytettävät materiaalit (liite 7). Vihkon loppuosassa on muovitasku, jonka sisällä on neljä kirjekuorta. Kirjekuoret sisältävät ilmapalloja, värikortit, kuvakortit ja eläinkortit. Nämä tarvikkeet mahdollistavat tuokioiden vetämisen eikä muita välineitä tarvita.

Halusimme pitää vihkon yksinkertaisena sekä sisällöllisesti että visuaalisesti, koska päiväkodin työntekijät ovat venäjänkielisiä. Heidän on helppo käyttää vihkoa, kun se ei sisällä liikaa tekstiä. Tarkoituksenamme on, että työntekijöiden olisi helppo tarttua vihkoon ja sen käyttöönottoaminen olisi vaivatonta. Mielestämme onnistuimme tekemään vihkosta selkeän ja yksinkertaisuudessaan se soveltuu hyvin ihmiselle, jonka äidinkieli ei ole suomi.

Päiväkodin työntekijät arvioivat vihkon sanallisesti ja vaikuttivat olevan tyytyväisiä. Työntekijät olivat sitä mieltä, että vihko on riittävän yksinkertainen kielellisesti ja heidän on helppo käyttää sitä työvälineenä tuokioiden vetämisessä. He arvioivat, että vihkosta on hyötyä suomen kielen sanoja opeteltaessa, koska valtaosa päiväkodin lapsista on venäjänkielisiä.

Emme keskity arvioimaan mielikuvitusliikuntaleikkivihkoa tässä työssä tarkasti, koska se ei ole tämän työn kannalta keskeistä. Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa mielikuvitusliikuntaleikkivihko ja vihkon arvioiminen voisi olla oma opinnäytetyönsä tulevaisuudessa.

11 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessi on ollut hankala ja mutkikas. Motivaation puute ja aikataulutushaasteet vaikeuttivat opinnäytetyön valmistumista. Aluksi olimme innostuneita työn aiheesta, mutta matkan varrella innostuksen ylläpitäminen oli haastavaa. Olimme kuitenkin tyytyväisiä aina, kun saimme jotakin aikaiseksi ja työ eteni.

Opinnäytetyömme tavoite oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida kahdeksan mielikuvitusliikuntaleikkituokiota päiväkodin lapsille. Onnistuimme tavoitteessamme melko hyvin; saimme toteutettua kuusi tuokiota kahdeksasta. Kaksi tuokiota jäi pitämättä meistä riippumattomista syistä.

Tämän tyyppisiä opinnäytetöitä ei ole aikaisemmin tehty. Mielestämme tämä on tällä hetkellä ajankohtainen aihe, koska vieraskielisten ihmisten määrä kasvaa koko ajan Suomessa. Kielen oppiminen mahdollistaa integroitumisen suomalaiseen yhteiskuntaan ja mitä aikaisemmin kielen oppii, sitä helpompaa se on.

Toteuttamamme mielikuvitusliikuntaleikkituokiot pyrkivät laajentamaan venäjänkielisten lasten suomen kielen sanavarastoa. Sanavaraston laajentuminen ei ehkä näkynyt tätä opinnäytetyötä tehdessä, koska tuokioita oli rajoitettu määrä. Kielen kehittyminen ja sen hallinta vaatii useita toistoja. Tätä varten tuotimme päiväkodin henkilökunnalle liikuntaleikkivihkon, jonka avulla he voivat auttaa lapsia laajentamaan suomenkielen sanavarastoa.

Tuokioiden aiheet olivat yksinkertaisia ja sisälsivät paljon perussanoja. Suunnittelemiemme leikkien avulla lapset pääsevät opettelemaan eläinten nimiä, ruumiinosia ja värejä. Tuokioissa käytetty sanasto on sellaista, että lapsen on helppo toistaa sitä leikeissä. Leikki on luonnollinen tapa lapselle oppia uusia asioita. Leikistä lapsi saa ilon tunteita ja onnistumisen kokemuksia. Onnistuminen vahvistaa lapsen itsetuntoa ja on kokemuksena voimaannuttava. Leikin lomassa lapsen on helppo omaksua uusia asioita, tässä tapauksessa suomen kieltä. Näiden leikkien avulla lapset saavat sanavarastopohjan, jonka jälkeen heidän on helppo oppia lisää uusia sanoja.

Tässä työssä eettisyys toteutuu siten, että emme käyttäneet työssämme lasten oikeita nimiä vaan koodasimme heidät kirjaimilla (A-H). Tässä tapauksessa lasten henkilöllisyys pysyy salas-

sa eikä heitä voida tunnistaa. Olemme tuhonneet kaiken materiaalin, jossa on lasten tietoja tämän raportin kirjoittamisen jälkeen.

Tämän työn luotettavuus kärsi siitä, että kohderyhmän rakenne oli erilainen kuin alun perin oletettiin. Kielen kehityksen tulokset olivat vajavaisia eikä niissä näkynyt paljon kehitystä, koska ryhmän lapset olivat suurimmaksi osaksi venäjänkielisiä. Jotta tulokset olisivat olleet luotettavampia, tuokioita olisi pitänyt jatkaa pidemmällä aikavälillä. Pidemmällä aikavälillä kielen kehitys olisi mahdollisesti ollut havaittavissa selkeämmin kuin nyt. Tässä työssä ei kuitenkaan ollut mahdollista toteuttaa tuokioita enempää kuin mitä toteutettiin.

Tulevaisuudessa tätä opinnäytetyötä voisi jatkaa arvioimalla mielikuvitusliikuntaleikkivihkoa ja sitä, miten vihko toimii käytännössä. Tässä työssä emme keskittyneet arvioimaan vihkoa, koska se ei ollut työn kannalta oleellista. Toisessa työssä voisi tutkia vihkoa tarkemmin ja muokata tai kehittää sitä tarvittaessa parempaan suuntaan.

Lähteet

- Hakala, T. 2006. Motorinen kehitys 3-7 -vuotias. <http://www.nettineuvo.fi/index.asp?language=1>. Viitattu 10.5.2012.
- Hakkola, K. & Virsu, M. 2000. Entäs jos... Laulava puu ja muita tarinoita teematyöskentelystä. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.
- Johansson, I., 2000. Varhaisen kielenkehityksen tukeminen 2. Sanavaihe-tekstikirja. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Karling, M., Ojanen, T., Siven, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2009. Lapsen aika. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Karvonen, P. 2000. Hyppää pois!. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Karvonen, P., Siren-Tiusanen, H., Vuorinen, R. 2003. Varhaisvuosien liikunta. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.
- Kemppinen, P. 2003. Lasten tarinoiden maailmat. Kannustusvalmennus P. & K. Oy. Vantaa.
- Korpilahti, P., Eilomaa, P. 2001. Kettu-testi; Käsikirja ja ohjeet käyttäjälle.
- Laurea ammattikorkeakoulu. 2011. Laurean opinnäytetyöohje. Laurea INTRA. https://intra.laurea.fi/intra/fi/02_opiskelu/02_opiskelu_osa2/01_opinnot/05_opinnaytetyo/01_ont_ohjeet/Opinnaeytetyoeohje_aseteltu_240511.pdf. Luettu 20.3.2012.
- Metsä-Turja-Pomell, S. 2009. Suomi toisena kielenä päivähoitossa -menetelmiä ja arkisia käytäntöjä. Helsingin yliopisto: Pro gradu-tutkielma.
- Piironen, L. 2004. Leikin pikkujättiläinen. Porvoo:WSOY.
- Rauste-Von Wright, M., Von Wright, J., Soini, T. 2003. Oppiminen ja koulutus. Juva: WS Bookwell Oy.
- Räsänen, J. 2002. Voimaantumisen oikeus ja välttämättömyys. Ammatillisen voimaantumisen edellytykset ja käytäntö. Lahti: Päijät-Paino Oy.
- Suomen virallinen tilasto. Väestörakenne. 2011. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/vaerak/2011/vaerak_2011_2012-03-16_tie_001_fi.html. Viitattu 20.8.2013.
- Toukoma, P. 1998-2000. Suvaitsevaisuus Länsi-euroopassa. <http://www.lyseo.edu.ouka.fi/suvaitsevaisuus/suvaitse/integra.html>. Luettu 18.3.2012.
- Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus - erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.
- Vilkkä, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.
- Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Liitteet

Liite 1: Tuokiot 1-6	31
Liite 2: Kielellisten taitojen havainnointilomake	37
Liite 3: Tuokiokohtaiset havainnointilomakkeet	39
Liite 4: Tuokion arviointilomake työelämän edustajalle.....	49
Liite 5: Päiväkodin työntekijän arvio.....	50
Liite 6: Yhteenveto tuokioiden tuloksista	52
Liite 7: Kielellinen kehitys tuokioiden aikana	55
Liite 8: Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon materiaalit.....	56

Liite 1: Tuokiot 1-6

Tuokio 1

Tuokion tavoite on tutustua toinen toisiimme ja esitellä lorupussi ja sen sisältämät eläinkortit.

Tutustuminen:

Käymme ensimmäisellä tuokiolla lasten nimet läpi ja tutustumme toisiimme. Jaamme lapsille etukäteen tehdyt nimilaput, jotka jokainen saa laittaa päähänsä. Alustamme myös eläinteedmaa, jota käymme läpi myöhemmin.

Aloitusteikki: nimileikki

Istutaan ringissä

Heitetään palloa ringissä jokaiselle vuorollaan

pallon kiinnisaaja kertoo nimensä: ”minä olen...” mikäli hän ei uskalla/osaa kertoa nimeään, ohjaaja auttaa: ”sinun nimesi on...”

Leikki: eläimet tutuksi

Laitetaan lorupussiin kuvat kahdeksasta eläimestä, jotka ovat: hevonen, kissa, koira, possu, pupu, sammakko, karhu, lehmä.

Jokainen lapsi saa vuorotellen nostaa eläimen pussista (eläimiä ja lapsia saman verran)

Kysymme nostajalta, mikä eläin kuvassa on. Kun eläimen nimi on saatu selville, jokaisesta eläimestä tulee oma lisäkysymys.

eläimet:

karhu

hevonen

kissa

sammakko

pupu

lehmä

possu

koira

lisäkysymys:

kuinka karhu kävelee (kaikki liikkuvat karhunkävetyllä)

mitä hevonen sanoo? (ihahaa)

mitä kissa sanoo? (miau)

miten sammakko liikkuu? (kaikki pomppivat)

missä pupun korvat on ja millaiset ne ovat?

mitä lehmä sanoo (ammuu)

mitä possu sanoo (röh röh)

mitä koira sanoo (hau hau)

Loppuleikki:

Lapset käyvät makaamaan lattialle selälleen ja keskittyvät kuuntelemaan rauhallista musiikkia.

Tarvikkeet: pallo, eläinkortit, lorupussi tai mikä tahansa pussi

Tuokio 2

Tuokion tavoite on opetella eläinten nimiä suomeksi.

Aloituseleikki: eläinkortit

Näytetään vuorotellen viimeksi opeteltuja eläimiä (hevonen, kissa, koira, possu, pupu, sammakko, karhu, lehmä) ja muistellaan, mitä mikäkin eläin tekee tai sanoo.

Leikki: eläinjuoksu

Nimetään huoneen neljä seinää neljän eri eläimen mukaan (koira, kissa, lehmä ja possu) ja kiinnitetään eläinten kuvat seinälle. Leikinjohtaja sanoo ääneen yhden eläimen nimen tai äänтелеe eläimen äänellä. Kun hän sanoo esimerkiksi KISSA tai MIAU, kaikkien leikkijöiden tulee juosta ”kissaseinän” luo.

Loppuleikki:

Eläinten ääniä rentoutusmusiikkina. Musiikki kuunnellaan lattialla maaten.

Tarvikkeet: lorupussi tai mikä tahansa pussi, eläinkortit, rentoutus-cd päiväkodin omasta valikoimasta

Tuokio 3

Tuokion tavoite on opetella ruumiinosia suomeksi.

Aloituseleikki: ruumiinosat

Tehdään ruumiinosat tutuiksi ja lämmitellään laululeikillä, joka on entuudestaan tuttu lapsille.

”Pää-olkapää-peppu-polvvet-varpaat”

Ohjaaja leikkii mukana ja näyttää mallia.

Leikki: Ruumiinosien liikkeet

Käydään läpi ruumiinosat: pää, olkapää, käsi, jalka, nenä, peppu, silmä, suu, selkä, vatsa, korvat, varpaat, sormet.

Ohjaaja seisoo ringissä lasten kanssa ja kaikki miettivät yhdessä, mitä kaikkea ruumiinosilla voi tehdä. Esimerkiksi kädellä voi heiluttaa, jaloilla voi tömistellä, päätä voi pyörittää jne.

Loppuleikki: Venyttely

Venytellään hyvin kaikki tuokiolla läpikäytyt ruumiinosat.

Tuokio 4

Tuokion tavoite on muistella ruumiinosia ja opetella perus liikkeitä suomeksi.

Aihe: Ruumiinosat

Alkulämmittely: Pupun aamujumppa

Pupu on tullut vetämään aamujumpan lapsille ja pyytää heitä kanssaan voimistelemaan. Laulussa on sama sävel, kuin Ukko Nooassa.

”Kädet ylös, kädet alas, kädet sivuille.

Ensin mennään kyykkyyh, sitten nousee ylös.

Kädet ylös, kädet alas, kädet sivuille.”

”Hyppää eteen, hyppää taakse, hyppää paikalla.

Taivu sitten, eteen, taivu myöskin taakse.

Hyppää eteen, hyppää taakse, hyppää paikalla.”

Leikki: Pupu käy matkoilla ja tuonut sieltä hassuja tavaroita.

- Pupu tuo:
1. Auton ratti; pyöritetään kättä
  2. kärpäslätkä; huidotaan kädellä
  3. bassorumpu; tömistellään jaloilla
  4. polkupyörä; poljetaan jaloilla
  5. hulahula vanne; pyöritellään lantiota
  6. paljon muurahaisia; kutitetaan itseä ja toista

Loppuleikki: Varvasrentoutus

Asetutaan selälleen makaamaan ja laitetaan tuoli jalkojen alle. Pyöritellään varpaita lorun ajan.

”Varpaita kun heiluttaa, ilma niitä kutittaa.

Nilkka liikkuu ylös alas, niin kuin suuri meren valas.

Nilkat kun ne pyörii, varpaat siinä hyörii.

Renkaita voi myös jaloilla piirtää.

Varpaat taivasta kohti siirtää.

Ja kun lähden hetki tullut on, vilkutus on verraton”

Tuokio 5

Tuokion tavoite on opetella värejä suomeksi.

Aihe: Värit 1

Alkulämmittely: Näytetään ilmapalloja ja käydään läpi värejä. Mukana ohjaajalla on neljä korttia, joista yhdessä on mansikan kuva, toisessa auringon kuva, kolmannessa nurmikon kuva ja neljännessä taivaan kuva. Mietitään mikä on samanvärinen. Esim.

Punainen pallo -> mansikka. Näytetään mansikkakorttia ja harjoitellaan, minkä värinen mansikka on

Keltainen pallo -> aurinko. Näytetään aurinkokorttia ja harjoitellaan, minkä värinen aurinko on

Vihreä pallo -> nurmikko. Näytetään nurmikkokorttia ja harjoitellaan, minkä värinen nurmikko on.

Sininen pallo -> taivas. Näytetään taivaskorttia ja harjoitellaan, minkä värinen taivas on.

Leikki: Heitellään ilmapalloja musiikin tahtiin ja kun musiikki lakkaa niin jokainen ottaa ilmapallon käsiinsä ja harjoitellaan minkä värinen se on. Lapset vaihtavat ilmapalloja keskenään niin, että jokainen pääsee pitämään eri väristä palloa.

Loppuleikki: ilmapallohieronta. Lapset makaavat lattialla ja heitä hierotaan pallolla.

Tarvikkeet: punaisia, keltaisia, vihreitä ja sinisiä ilmapalloja, kuvakortit ja musiikki päiväkodin omasta levyvalikoimasta

Tuokio 6

Tuokion tavoite on jatkaa värien opettelua suomeksi.

Aihe: Värit 2

Alkulämmittely: Muistellaan edelliskerralla opetettuja värejä, istutaan ringissä ja keskustellaan lasten vaatteiden väreistä . Esimerkiksi kysytään ”Minkä väriset housut sinulla on? ” kannustetaan lasta vastaamaan ja autetaan tarvittaessa. Näin saamme helposti kerrattua viime kerralla opittua.

Leikki: Teipataan neljälle seinälle neljä eriväristä paperia (punainen, sininen, keltainen ja vihreä). Huudetaan vuorollaan eri värejä ja lapset juoksevat oikean värin luo. Jatketaan tätä kunnes kaikki löytävät oikean värin luo.

Loppuleikki: Istutaan/seistään ringissä ja muistellaan mitkä asiat ovat punaisia, keltaisia, sinisiä ja vihreitä.

Tarvikkeet: Neljä eriväristä paperia (punainen, sininen, keltainen ja vihreä) ja teippiä

ei puhu

5 VÄRIEN JA LUKUMÄÄRÄN HALLINTA

Näytä punainen	O	V	K	E	
Näytä sininen	O	V	K	E	
Näytä keltainen	O	V	K	E	
Anna minulle kaksi palloa		O	V	K	E
Anna minulle kaksi punaista palloa		O	V	K	E
Anna minulle sininen pallo		O	V	K	E
Anna minulle keltainen pallo		O	V	K	E

Liite 3: Tuokiokohtaiset havainnointilomakkeet

Tuokio 1

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 NIMEÄMINEN

Possu	O	V	K	E
Pupu	O	V	K	E
Sammakko	O	V	K	E
Karhu	O	V	K	E
Koira	O	V	K	E
Kissa	O	V	K	E
Lehmä	O	V	K	E
Hevonen	O	V	K	E

2 KIELEN YMMÄRTÄMINEN

Missä possun silmä on?	O	V	K	E
Missä pupun korvat on?	O	V	K	E
Miten sammakko liikkuu?	O	V	K	E
Miten karhu kävelee?	O	V	K	E
Mitä hevonen sanoo?	O	V	K	E
Mitä kissa sanoo?	O	V	K	E
Mitä lehmä sanoo?	O	V	K	E
Mitä possu sanoo?	O	V	K	E
Mitä koira sanoo?	O	V	K	E

3 TOIMINTAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

Nyt pompitaan niin kuin sammakot	O	V	K	E
Nyt mennään rinkiin	O	V	K	E
Mennään maahan makaamaan	O	V	K	E
Nosta eläinkortti lorupussista	O	V	K	E

4 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
   melko selkeää
   vaikea ymmärtää
   ei puhu

Tuokio 2

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 NIMEÄMINEN

Possu	O	V	K	E
Pupu	O	V	K	E
Sammakko	O	V	K	E
Karhu	O	V	K	E
Koira	O	V	K	E
Kissa	O	V	K	E
Lehmä	O	V	K	E
Hevonen	O	V	K	E

2 KIELEN YMMÄRTÄMINEN

Mitä possu sanoo?	O	V	K	E
Mitä karhu sanoo?	O	V	K	E
Mikä eläin sanoo ”ihahaa”?	O	V	K	E
Mitä kissa sanoo?	O	V	K	E
Mikä eläin sanoo ”ammuu”?	O	V	K	E
Mikä eläin sanoo ”hauhau”?	O	V	K	E

3 TOIMINTAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

Juostaan kissan luo	O	V	K	E
Juostaan koiran luo	O	V	K	E
Juostaan lehmän luo	O	V	K	E
Juostaan possun luo	O	V	K	E

4 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
   melko selkeää
   vaikea ymmärtää
   ei puhu

Tuokio 3

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 NIMEÄMINEN

Pää	O	V	K	E
Olkapää	O	V	K	E
Käsi	O	V	K	E
Jalka	O	V	K	E
Nenä	O	V	K	E
Peppu	O	V	K	E
Silmä	O	V	K	E
Suu	O	V	K	E
Selkä	O	V	K	E
Vatsa	O	V	K	E
Korvat	O	V	K	E
Varpaat	O	V	K	E
Sormet	O	V	K	E

2 KIELEN YMMÄRTÄMINEN JA TOIMINTAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

Pyöritä päätä	O	V	K	E
Kosketa olkapäätä	O	V	K	E
Heiluta kättä	O	V	K	E
Tömistele jaloilla	O	V	K	E
Nuuski nenällä				
Pyöritä peppua	O	V	K	E
Laita silmät kiinni	O	V	K	E
Aukaise suu	O	V	K	E
Mene selin makuulle	O	V	K	E
Taputa vatsaa	O	V	K	E
Peitä korvat	O	V	K	E
Heiluta varpaita	O	V	K	E
Napsuta sormilla	O	V	K	E

3 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
   melko selkeää
   vaikea ymmärtää
   ei puhu

Tuokio 4

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 KIELEN YMMÄRTÄMINEN JA TOIMINTAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

Kädet ylös	O	V	K	E
Kädet alas	O	V	K	E
Kädet sivulle	O	V	K	E
Mene kyykkyy	O	V	K	E
Nouse ylös	O	V	K	E
Hyppää eteen	O	V	K	E
Hyppää taakse		O	V	K
E				
Hyppää paikalla	O	V	K	E
Taivuta eteen	O	V	K	E
Taivuta taakse	O	V	K	E

2 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
  melko selkeää
  vaikea ymmärtää
  ei puhu

Tuokio 5

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 NIMEÄMINEN

Punainen	O	V	K	E
Keltainen	O	V	K	E
Vihreä	O	V	K	E
Sininen	O	V	K	E
Mansikka	O	V	K	E
Aurinko	O	V	K	E
Nurmikko	O	V	K	E
Taivas	O	V	K	E

2 KIELEN YMMÄRTÄMINEN

Minkä värinen on mansikka?	O	V	K	E
Minkä värinen on aurinko?	O	V	K	E
Minkä värinen on nurmikko?	O	V	K	E
Minkä värinen on taivas?	O	V	K	E

3 TOIMINTAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

Heittele ilmapalloa ilmaan	O	V	K	E
Ota ilmapallo syliin	O	V	K	E
Anna ilmapallo kaverille	O	V	K	E
Mene maahan makaamaan	O	V	K	E

4 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
   melko selkeää
   vaikea ymmärtää
   ei puhu

5 VÄRIEN HALLINTA

Näytä punainen	O	V	K	E
Näytä sininen	O	V	K	E
Näytä vihreä	O	V	K	E
Näytä keltainen	O	V	K	E

Tuokio 6

Pvm_____

Tuokion aihe_____

Lapsia paikalla_____/8

Oikein=O, Väärin=V, Kieltäytyy=K, Eleilmaus=E

1 NIMEÄMINEN

Punainen	O	V	K	E
Keltainen	O	V	K	E
Vihreä	O	V	K	E
Sininen	O	V	K	E

2 KIELEN YMMÄRTÄMINEN

Minkä väriset housut henkilöllä x on?	O	V	K	E
Minkä värinen paita henkilöllä x on?	O	V	K	E
Minkä väriset sukat henkilöllä x on?	O	V	K	E
Juokse punaisen paperin luo	O	V	K	E
Juokse keltaisen paperin luo	O	V	K	E
Juokse vihreään paperin luo	O	V	K	E
Juokse sinisen paperin luo	O	V	K	E

3 ÄÄNTÄMINEN JA PUHEEN YMMÄRRETTÄVYYS

Lapsen puhe(tta) on: helposti ymmärrettävää
   melko selkeää
   vaikea ymmärtää
   ei puhu

Liite 4: Tuokion arviointilomake työelämän edustajalle

Ympyröi mielestäsi paras vaihtoehto

1 = täysin eri mieltä

2= jokseenkin eri mieltä

3= en osaa sanoa

4= jokseenkin samaa mieltä

5= täysin samaa mieltä

1. Tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut	1 2 3 4 5
2. Tuokion aihe/teema oli lapsille mielekäs	1 2 3 4 5
3. Tuokio ruokki lapsen mielikuvitusta	1 2 3 4 5
4. Tuokion kielellinen sisältö vastasi lapsiryhmän kielellistä tasoa	1 2 3 4 5
5. Tuokio oli hyödyksi lapsen suomen kielen oppimiselle	1 2 3 4 5
6. Tuokioiden vetäjät ohjeistivat selkeällä kielellä	1 2 3 4 5
7. Lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita	1 2 3 4 5
8. Kokonaisarvosana tuokiolle	1 2 3 4 5

(1=huono, 2=välttävä, 3=kohtalainen, 4=hyvä, 5=erinomainen)

Liite 5: Päiväkodin työntekijän arvio

Tuokio 1

Ensimmäinen tuokio oli työelämän edustajan mielestä kokonaisuudessaan onnistunut. Tuokion aihe oli hänen mielestään mielekäs lapsille. Työntekijä ei osannut sanoa, ruokkiko tuokio lasten mielikuvitusta tai vastasiko sen sisältö lasten kielellistä tasoa.

Työntekijä oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että tuokio oli hyödyksi lapsen suomen kielen oppimisella ja että vetäjä antoi ohjeita selkeästi. Työntekijä ei osannut sanoa, oliko lasten helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi ensimmäiselle tuokiolle kokonaisarvosanaksi neljä.

Tuokio 2

Työelämän edustaja oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että toinen tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut. Työntekijä oli täysin samaa mieltä siitä, että aihe oli lapsille mielekäs ja että se ruokki lasten mielikuvitusta. Työntekijä ei osannut sanoa vastasiko kielellinen sisältö lapsiryhmän tasoa, tai että oliko siitä hyötyä lasten suomen kielen oppimiselle. Työntekijä oli täysin samaa mieltä siitä, että vetäjä ohjeisti selkeällä kielellä, ja että lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi toiselle tuokiolle kokonaisarvosanaksi neljä.

Tuokio 3

Kolmas tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut ja sen aihe oli lapsille mielekäs. Työelämän edustaja ei osannut sanoa, ruokkiko tuokio lasten mielikuvitusta. Kielellinen sisältö vastasi edustajan mielestä hyvin lapsiryhmän tasoa. Työelämän edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että tuokio oli hyödyksi lasten suomen kielen oppimiselle ja vetäjä ohjasi tuokion selkeää kieltä käyttäen. Edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi kolmannelle tuokiolle kokonaisarvosanaksi viisi.

Tuokio 4

Työelämän edustaja oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut. Hän oli jokseenkin samaa mieltä myös siitä, että aihe oli lapsille mielekäs. Työntekijä oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että tuokio ruokki lasten mielikuvitusta ja jokseenkin eri mieltä siitä, että tuokion kielellinen sisältö olisi vastannut lasten kielellistä tasoa. Työntekijä ei osannut sanoa, oliko tuokio hyödyksi lasten suomen kielen oppimiselle. Edustaja oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että ohjaaja ohjeisti selkeällä kielellä, mutta sanasto oli liian haastava lapsille. Työelämän edustaja oli jokseenkin eri mieltä siitä, että lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi neljännelle tuokiolle kokonaisarvosanaksi kolme.

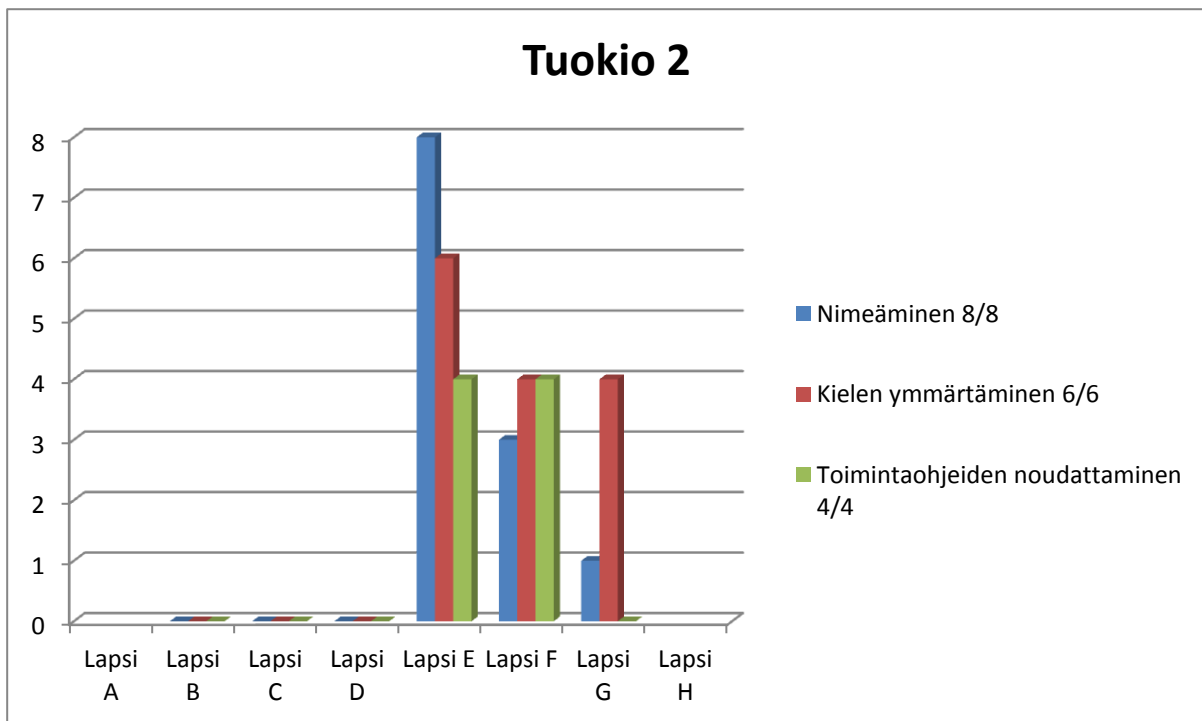
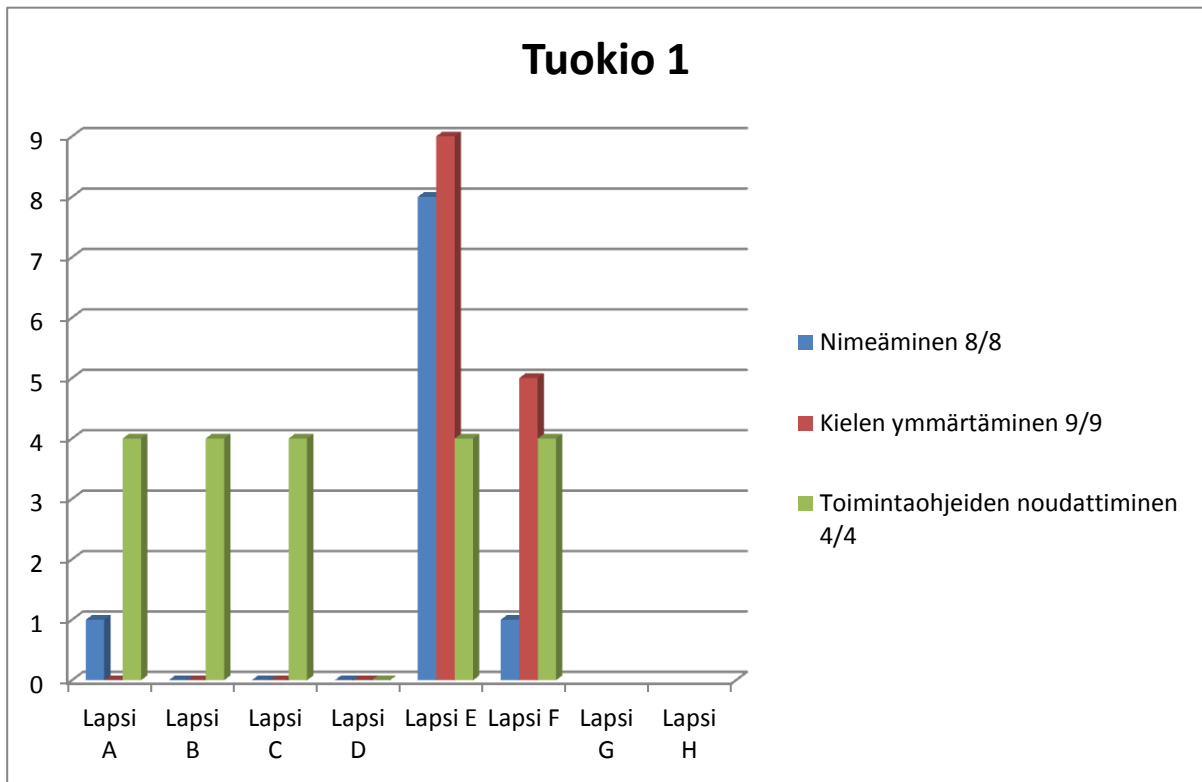
Tuokio 5

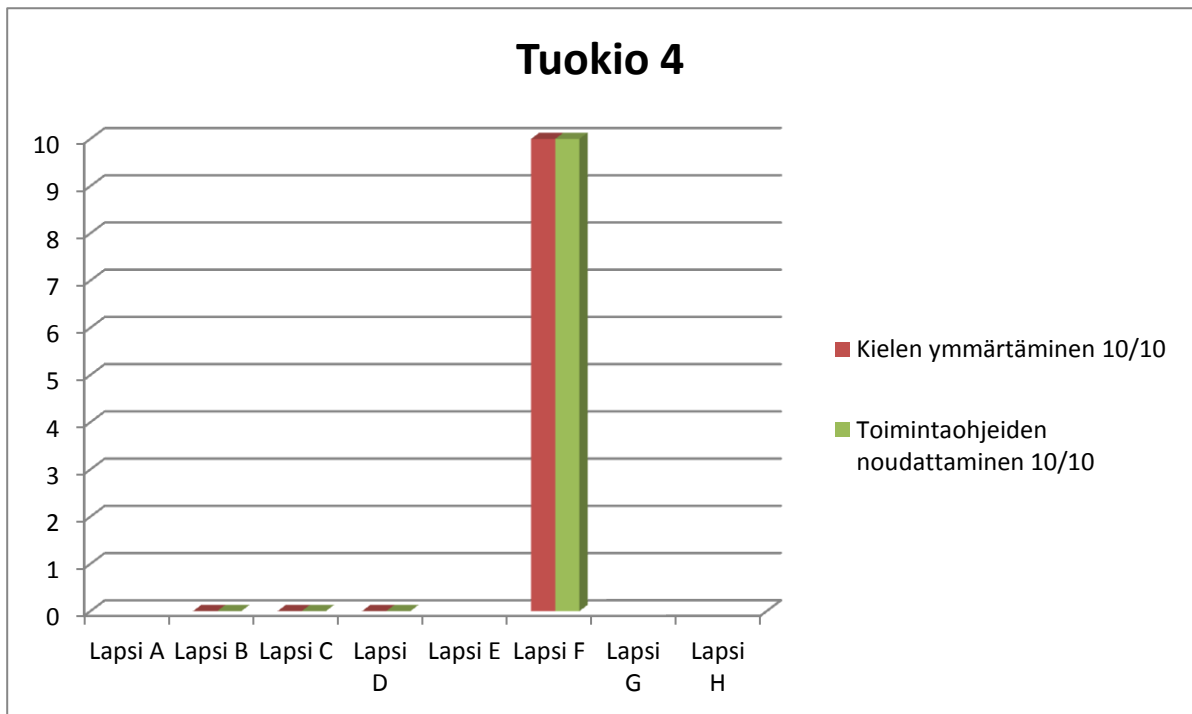
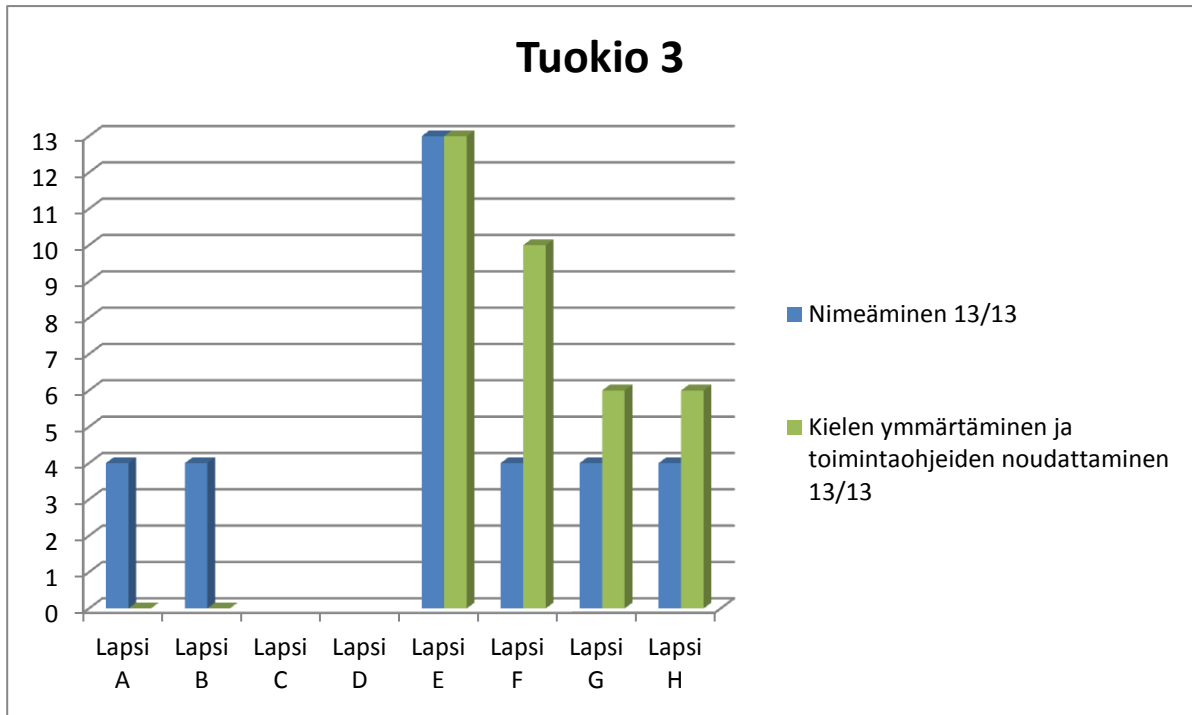
Työelämän edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että tuokio oli kokonaisuudessaan onnistunut ja aihe oli lapsille mielekäs. Työntekijä oli jokseenkin eri mieltä siitä, että viides tuokio ruokki lasten mielikuvitusta. Edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että sisältö vastasi lapsiryhmän kielellistä tasoa ja oli hyödyksi lasten suomen kielen oppimiselle. Edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että ohjaaja ohjeisti selkeällä kielellä ja jokseenkin samaa mieltä siitä, että lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi viidennelle tuokiolle kokonaisarvosanaksi neljä.

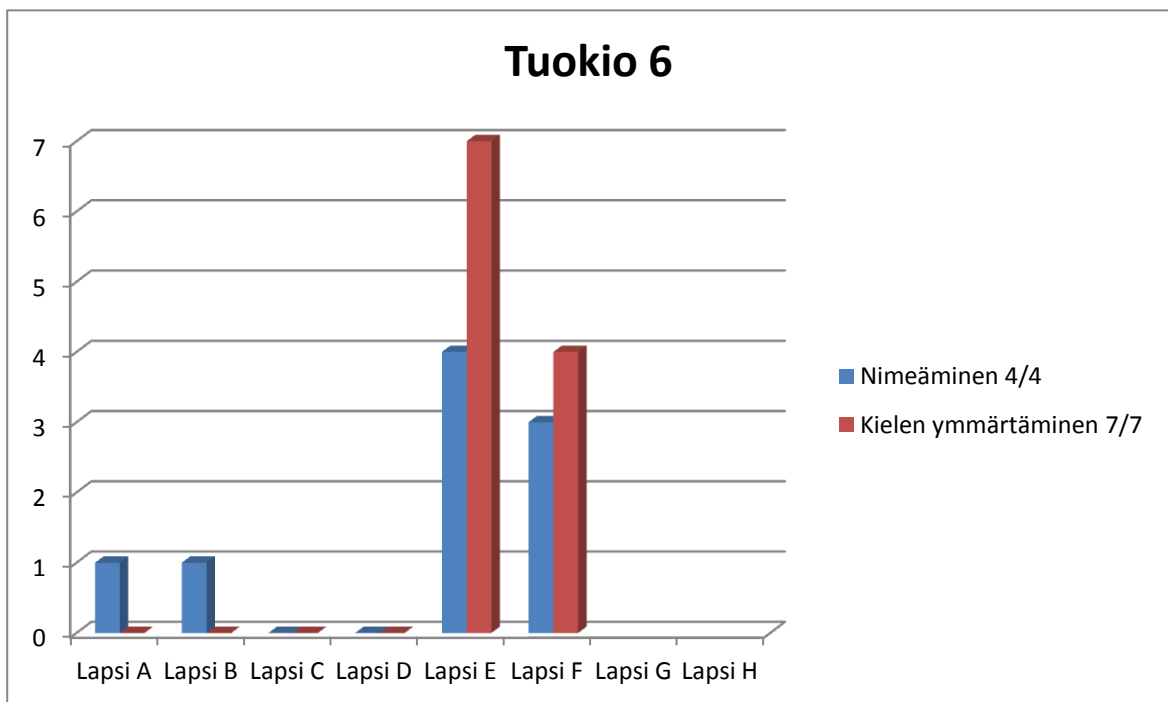
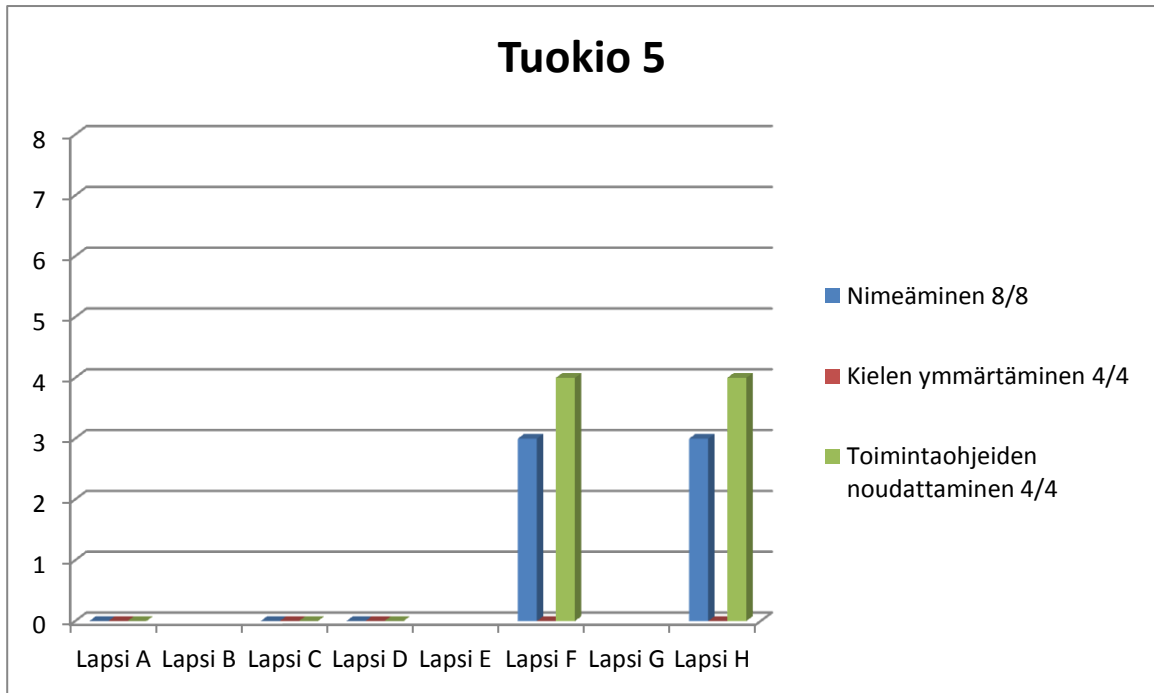
Tuokio 6

Työelämän edustajan mielestä tuokio oli kokonaisuudessaan täysin onnistunut ja teeman oli lapsille mielekäs. Työntekijä ei osannut sanoa, ruokkiko tuokio lasten mielikuvitusta, mutta oli täysin samaa mieltä siitä, että kielellinen sisältö vastasi lapsiryhmän kielellistä tasoa. Työntekijä oli täysin samaa mieltä siitä, että tuokio oli hyödyksi lapsen suomen kielen oppimiselle ja ohjaaja ohjeisti selkeällä kielellä. Työelämän edustaja oli täysin samaa mieltä siitä, että lasten oli helppo ymmärtää annettuja ohjeita. Asteikolla 1-5, työntekijä antoi kuudennelle tuokiolle kokonaisarvosanaksi viisi.

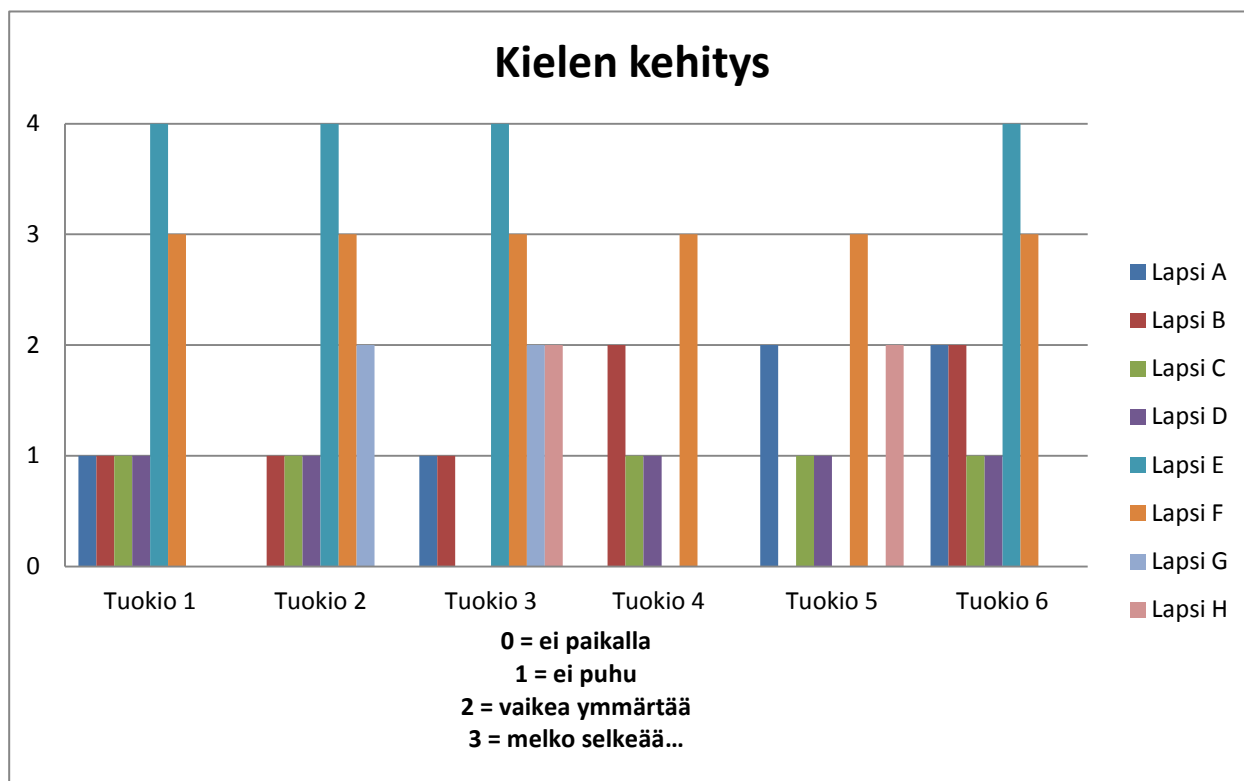
Liite 6: Yhteenveto tuokioiden tuloksista

Liite 7: Kielellinen kehitys tuokioiden aikana

Liite 8: Mielikuvitusliikuntaleikkivihkon materiaalit

